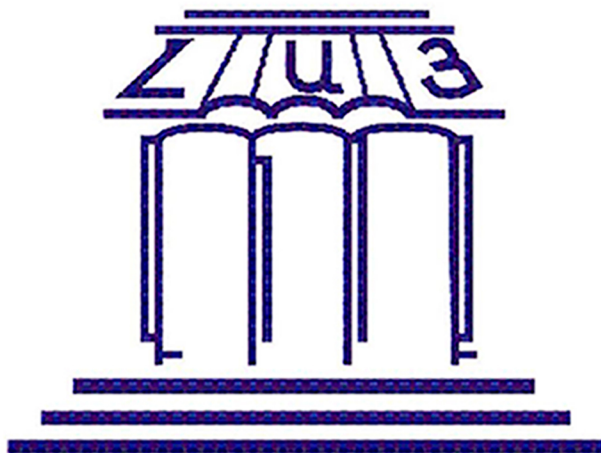

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

25.195

332.11

7-48

332.11

Պ-48

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ

ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

ՊԵՏԱՐԱՏ

1932

ՅԵՐԵՎԱՆ

15 JAN 2010

332.11

9-48

47

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

2050

Բարգմ. ԴԲ. Զ.

ՊԵՏԱԿԱՆ

2017 1982

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

15185-57

ՕՆԵՆՎԱՆ

Պետերբուրգի տպարան
Դրավիտ 6934 (բ)
Հրատարակ. 1936
Պատվեր 6151
Ցիքած 2000

ՏՆՏԵՍԱՀԱՇԻՎՆ ԱՐՄԱՏԱՑՆԵԼՈՒ ՆՈՐ ԶԵՌՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԲՈՒՈՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՄԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿՆՏԿՈՄՆԵՐԻՆ, ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ
ՅԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻՆ, ԲՈՒՈՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵ-
ՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺՈՂԿՈՄՆՈՐԶՆԵՐԻՆ, ՅԵՐԿՐԱՅԻՆ ՅԵՎ ՄԱՐ-
ԶԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻՆ

Ընթացիկ տարվա հուլիսի 23-ին Միութենական Ժողովուրդ-
հը հրատարակել է մի վորոշում՝ տնտրողանների սեփական շրջա-
նառու միջոցների և բանկային վարկի ժամկետայնության ու վե-
րադարձի մասին: Ժողովուրդհի այս վորոշումը դարգացնում է՝
վարկային ռեֆորմի ուղղումների մասին մարտի 20-ին կենտկոմի
և Ժողովուրդհի ընդունած վորոշումը:

Կենտկոմի և Ժողովուրդհի մարտի 20-ի վորոշման հիման
վրա՝

առաջին՝ պիտի վերացվեր բանկային վարկավորման ավտո-
մատիզմը, հաստատվեր ֆինանսական իրական կարգապահություն
և տնտրողանների վարկավորումը կատարվեր նրանց առաջադր-
ված պլանների կենսագործման ընթացքի համեմատ:

յերկրորդ՝ տնտրողանները պիտի անցնեյին պայմանագրային
հարաբերությունների, վորպիսի հարաբերությունները զորավիզ
պիտի հանդիսանային կուսակցության և կառավարության սահմա-
նած տնտեսական պլանների կատարումն ապահովելու համար:

Սակայն, կուսակցության վորոշած տնտեսահաշվի սկզբունք-
ները արմատացնելու համար պահանջվում էր, ինչպես այդ նա-
խատեսված էր կենտկոմի և Ժողովուրդհի մարտի 20-ի վորոշ-
մամբ, վերացնել դիմադրկությունը տնտրողանների սեփական և
փոխառու (բանկային) միջոցների ուղտագործման բնագավառում:
Դրա համար անհրաժեշտ էր նախ և առաջ՝ տնտրողաններին սե-
փական շրջանառու միջոցներ հատկացնել և յերկրորդ՝ բանկային
վարկը վերադարձնելի ու ժամկետային դարձնել:

Այն հանգամանքը, վոր միավորությունները (об'єдинение),
որեստներն ու ձեռնարկություններն ապահովվում են սեփական
շրջանառու միջոցներով, վոր բանկային վարկը տրամադրվում է
միմիայն ապրանքների արտադրության ու շրջանառության պար-
զորոշ կարիքների համար և վոր այդ վարկը բացառապես տրվում
է վորոշված ժամկետներին վերադարձնելու հիմունքներով, — մի
խոշոր քայլ է դեպի առաջ՝ տնտեսահաշիվն ամրապնդելու համար:

և միաժամանակ՝ պայմանագրային կարգապահությունն ուժեղացնելու ու սահմանված տնտեսական պլանները իրագործելու համար: Տնտեսության խտրոքն սահմանագծված կարիքների վարկավորումը և բանկային վարկի ժամկետային վերադարձը բանկի համար մի նոր գնեք և ծառայում՝ տնտրողանների աշխատանքը ուղղում միջոցով իրական վերահսկողության (կոնտրոլի) յենթարկելու համար: Սեփական չրջանառու միջոցների որևէի հաստատմամբ տնտրողանների վրա անմիջական պատասխանատվություն և ընկնում՝ նրանց հանձնված չրջանառու միջոցները առավելագույն արդյունավետությամբ ոգտագործելու, այդ միջոցները պահպանելու և լրացնելու համար: Սա բարձրացնում է տնտրողանների շահագրգռությունը իրենց ներքին կուտակումները ծավալելու գործում և գրանով իսկ ուժեղացնում է կուտակյություն դիրքերը՝ սոցիալիստական շինարարության բայլչեիկյան տեմպերի համար մղվող պայքարում:

Տնտրողանների համար պահանջվող սեփական չրջանառու միջոցների թվարկման աշխատանքը, ինչպես և վարկավորման սխեմներ բանկային վարկի վերադարձի ու ժամկետայնության հիմունքներով մշակելու գործն արդեն ավարտված է: Նոյեմբերի 1-ից լուծարելի պիտի յենթարկվեն միասնական կոնտրոլորենաները, վորոնք արտացոլում էլին սեփական ու փոխառու միջոցների միջև յեղած դիմադրելությունը: Յուրաքանչյուր մի տնտրողանին բանկը պիտի բացի առանձին հաշվարկային հաշիվներ՝ նրանց սեփական միջոցների համար և առանձին փոխառական հաշիվներ՝ նրանց փոխառու միջոցների համար: Տնտրողանները ստանում են անհրաժեշտ հնարավորություն՝ ադատորեն տեղաշարժելու (անորինելու) իրենց սեփական չրջանառու միջոցները պլանների և պայմանագրերի սահմաններում: Նոյեմբերի 1-ից բանկը տնտրողաններին փոխառություններ կտրամադրի միմիայն այն դեպքում, յերբ այդ փոխառությունների դիմաց նյութական ապահովություն լինի և բանկային վերադարձ վարկի որյեկտի առկայությունը փաստաթղթերով հաստատվի:

Կենտկոմն ու Ժողկոմխորհը բոլոր կուտակցական, խորհրդային և տնտեսական կադմակերպությունների ուչադրությունը բեվեում են այն հանգամանքի վրա, վոր սեփական չրջանառու միջոցների որևէը կենսագործելու նախապատրաստական աշխատանքը մինչ այժմ կրում է ապարատի վերնաշերտային բուռյթ և սահմանափակվում է Ֆինանսա-վարկային մարմինների նեղ չրջանակներով: Տնտրողանները և մանավանդ ձեռնարկություններն ընհանրապես չեն մասնակցում այդ նախապատրաստական աշխատանքին:

Կենտկոմն ու Ժողկոմխորհը նախադրուչացնում են, վոր վարկավորման նոր կարգը նոյեմբերի 1-ից պիտի կիրառվի առանց վորեև վերապահության: Վարկավորման նոր կարգի համար ջնախապատրաստվող տնտրողանները չեն կարող բանկից վարկեր ստանալ և այն դժվարությունների պատասխանատվությունը, վորոնց մեջ կընկնեն ձեռնարկությունները տնտրողանների անփութ-

թության ու անպատրաստակամության հետևանքով, կծանրանա վերջիններիս ղեկավարների վրա:

Կենտկոմն ու Ժողկոմխորհն առաջարկում են աղգային կոմիտեների կենտկոմներին, յերկրային և մարդային կոմիտեներին, դաշնակից հանրապետությունների Ժողկոմխորհներին, յերկրային ու մարդային գործադիր կոմիտեներին՝

1. Անմիջապես ստուգել Ֆինանսա-վարկային մարմինների և տնտեսական կադմակերպությունների նախապատրաստությունը՝ նոյեմբերի 1-ից վարկավորման նոր կարգին անցնելու համար և վերացնել այդ կադմակերպությունների նախապատրաստական աշխատանքների թերությունները, քանի վոր այդ թերությունները կարող են ծայր աստիճան բացասաբար անդրադառնալ բովանդակ տնտեսական աշխատանքի վրա:

2. Յերկրային կոմիտեների բյուրոներում անմիջապես լսել բանկի բաժանմունքների և խոշոր տնտրողանների վարիչների ղեկուցումները վարկավորման նոր կարգին անցնելու ապահովության մասին և անհրաժեշտ ձեռնարկումներ անցկացնելու պատասխանատվությունը դնել Յերկրային կոմիտեի քարտուղարներին մեկի վրա, հաղորդելով Կենտկոմին այդ ընկերով աղգանունը:

3. Այս հարցը դնել համապատասխան տնտեսական, պրոֆեսիոնալ և կուտակցական մարմինների աշխատողների ակտիվներում՝ բադմակողմանի կերպով պարզարանելով սեփական չրջանառու միջոցներին անցնելու նշանակությունը, ինչպես և բանկային վարկի ժամկետայնությունն ու վերադարձի նշանակությունը՝ տնտեսահաշիվը ամրապնդելու և Ժողովրդա-տնտեսական պլանը կենսագործելու համար:

4. Պարտավորեցնել տեղական մամուլին, վորպեսդի նա լայնորեն լուսաբանի վարկավորման նոր կարգին նախապատրաստվելու և անցնելու հարցերը, ապահովելով իրական բայլչեիկյան պայքար՝ ընդդեմ Ֆինանսա-վարկային ու տնտեսական մարմինների թերությունների, վորոնք կեկաավեն տվյալ խնդրի իրագործման ընթացքում:

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի նախագահ՝ Վ. ՄՈՂՏՈՎ (ՍԿՐՅԱՐԻՆ)

Համկոմկուսի (Ի) կենտկոմի քարտուղար՝ ՍՍԱԼԻՆ

«Պրավդա» 21 հոկտեմբերի 1931 թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՏՐԵՍՏՆԵՐԻ ՅԵՎ
ԱՅԼ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՇՐՋԱՆԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՅԵՎ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

1930 թվի վարկային ռեֆորմի կենսադրժման պրակտիկայի ամենախոշոր թերություններից մեկը տնտեսական մարմինների սեփական շրջանառու միջոցների դիմադրելիությունն էր, ինչպես և սեփական ու փոխառու միջոցների ոգտադրժման պայմանների տարբերության վերացումը: Այս հանգամանքը մի կողմից թուլացնում էր տնտրողանների տնտեսական ու մանևլրային ընդունակությունը և մյուս կողմից՝ նվազեցնում նրանց շահագրգռությունն իրենց աշխատաքի ֆինանսական արդյունքների մեջ (ինքնարժեքի իջեցման, չահույթների կուտակման մեջ և այլն):

Տնտեսահաշիվը (хозрасчет) ամրապնդելու, արտադրության ու ապրանքաբաշխության միջոցների շրջանառությունն արագացնելու, տնտրողանների ու ձեռնարկությունների մանևլրային ընդունակությունը բարձրացնելու և նրանց շահագրգռությունն իրենց աշխատանքի ֆինանսական արդյունքների մեջ ուժեղացնելու նպատակով Աշխատանքի և Պաշտպանության խորհուրդը վորոշում է (ի զարգացումն ՈՍՀՄ Ժողկոմխորհի 1931 թ. ֆարտի 20-ին ընդունած՝ վարկավորման սխեմի վրա փոխելու, վարկային աշխատանքը ամրացնելու և բոլոր տնտրողաններում տնտեսահաշիվն ապահովելու մասին վորոշման):

1. Պետական միավորությունների, տրեստների և այլ տնտեսական կազմակերպությունների սեփական շրջանառու միջոցների քանակը համապատասխանության մեջ դնել այն միջոցներին հետ, վորոնց կարիքը նրանք զգում են՝ հումքի, արտադրական ու ոժանդակ նյութերի, վառելիքի, կիսաֆարրիկատների, չափարոված արտադրության և պատրաստի ապրանքների, նվազագույն պաշարն, ինչպես և հետագա տարիների ծախքերի հաշվին կատարվող ներդրումներն անահովելու համար, վորոնք բղխում են նրանց արտադրական, առևտրական և եքսպլուատացիոն, (չահագործման) ծրագիրն իրագործելու անհրաժեշտությունից:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Յերկաթուղիների շրջանառության միջոցները տահանվում են նրանց շահագործման և կապիտալ շինարարության համար անհրաժեշտ միջոցների համաձայն:

2. Պետական միավորությունների, տրեստների և այլ տնտեսական կազմակերպությունների սեփական շրջանառու միջոցները պիտի բաշխվեն՝ նրանց կազմի մեջ մտնող տնտեսաշաղկի անցած արտադրական, տրանսպորտային և առևտրական ձեռնարկությունների ու կազմակերպությունների միջև, ինչպես նաև հայթայթող ու իրացնող կազմակերպությունների միջև, վորոնք անմիջականորեն կենսադրժում են արտադրությունը, հայթայթումն ու իրացումը կամ մատուցում են տնտեսական ծառայություններ:

Արտադրական ծրագրի կատարումն ապահովելու համար միավորություններն իրավունք ունեն իրենց տնտրինության տակ թողնել չբաշխված մի պահեստի գումար (ռեզերվ), վորի չափը չափարի անցնի ձեռնարկություններին տրամադրված սեփական շրջանառու միջոցների 10 տոկոսից:

Ձեռնարկությունների միջև բաշխված շրջանառու միջոցները չափը կարող է փոփոխության յենթարկվել՝ այդ միջոցները մեկնույն միավորության ձեռնարկությունների միջև վերաբաշխվելու կարգով միայն, ընդ վորում այդ վերաբաշխումը կարող է անդի ունենալ տարեկան արգֆինսյանը հաստատելու ժամանակ կամ արգֆինսյանը տարվա ընթացքում փոփոխելու դեպքում, ինչպես նաև այն դեպքում, յերբ ձեռնարկության տարեկան հաշվետվությունից պարզվում է, վոր հաշվետու նյութերի համաձայն անհրաժեշտ է ուղղումներ մտցնել:

Առանձնակի դեպքերում, յերբ մի վորեն ձեռնարկության մեջ ժամանակավորապես դոյանում են սեփական շրջանառու միջոցները՝ ազատ դումարներ, միավորությունը կարող է ոգտադրժել այդ գումարները՝ նույն միավորության մեջ մտնող մի այլ ձեռնարկության համար, ընդ վորում միավորությունը պարտավորվում է վերադարձնել այդ գումարները վոչ ուշ, քան մեկ ամսից հետո: Յեթե վորեն ձեռնարկությունից ժամանակավորապես միջոցներ են հանվում, այս հանգամանքը տվյալ ձեռնարկության կուպից բանկային վարկի լրացուցիչ պահանջ չափի հարուցի:

3. Միութենական Ժողտնտգերխորհին, Հոդժողկոմատին, Մատժողկոմատին և միութենական այլ տնտեսական Ժողկոմատներին իրավունք է վերապահվում՝

ա) սեփական շրջանառու միջոցների տարեկան և յետամոյալային հաշվետվումների ֆինանսավորման համար հատկացվող գումարները բաշխելու դեպքում թողնել իրենց տնտրինության տակ պահեստի գումար (ռեզերվ), վորի քանակը չափի դեքտացիի բաշխվող գումարների 10%-ից:

բ) Ոգտադրժել վորեն միավորության շրջանառու միջոցները մի այլ միավորության կարիքների համար 10 տոկոսի սահմաններում (այս կետում նշված 10 տոկոսից անկախ), առատավելն մեկ ամսվա ժամկետում յետ վերադարձնելու պարտավորությամբ:

գ) Փոփոխել միավորությունների սեփական միջոցների չափը՝ տարեկան արգֆինսյանը հաստատելու ժամանակ կամ այդպիսին տարվա ընթացքում փոփոխության յենթարկելու դեպքում, ինչպես նաև այն դեպքում, յերբ միավորության տարեկան հաշվետվությունից պարզվում է, վոր հաշվետու նյութերի համաձայն ուղղումներ մտցնելու անհրաժեշտություն է զգացվում:

4. Արտադրության ու շրջանառության ծափարման հետևանքով պետական միավորությունների, տրեստների և այլ տնտեսական կազմակերպությունների սեփական շրջանառու միջոցների անհրաժեշտ հավելումը ծածկվում է նրանց սեփական կուտակումների և համապետական ու տեղական բյուջեների հատկացումների

հաշվին: Սեփական չըջանառու միջոցների անհրաժեշտ լրացումների քանակն ու աղբյուրները վորոշվում են յուրաքանչյուր տարի՝ արդեֆինսյանը հաստատելու ժամանակ: Յեթե միավորությունների սեփական չըջանառու միջոցները լրացվում են նրա սեփական կուտակումների հաշվին, այդ դեպքում միավորությունը պարտավոր է ավելացնել առանձին ձեռնարկությունների չըջանառու միջոցները, թողնելով այդ ձեռնարկություններում նրանց ոգուտների մի մասը:

5. Պետական ձեռնարկություններին Պետրանկը կարճատև վարկ է տրամադրում միմիայն այն կարիքների համար, վորոնք կապված են ուղեգրված գումարների (СУММЫ В ПУТИ) ֆինանսավորման հետ, արտադրության սեզոնային պրոցեսների անվանավորման հետ, հումքի, վառելիքի, արտադրական ու ոժանդակ նյութերի սեզոնային պաշարների կուտակման հետ, չալարութված արտադրության մեջ ներդրումները ժամանակավորապես ավելացնելու հետ, պատրաստի ապրանքների սեզոնային կուտակման հետ, ինչպես և այն ժամանակավոր կարիքների համար, վորոնք բղխում են ապրանքների արտադրության ու չըջանառության ընթացքից:

6. Սույն վորոշման 5-րդ կետում նշված կարիքների համար Պետրանկը վարկեր է բացում՝ ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի կողմից 1931 թ. հունվարի 14-ին ընդունված «վարկային ռեֆորմի պրակտիկան բարելավելու միջոցների մասին» և 1931 թ. մարտի 20-ին ընդունված՝ «վարկային սխեմայի փոփոխելու, վարկային աշխատանքը ամրապնդելու և բոլոր տնտրդաններում տնտեսաճաշիվն ապահովելու մասին» վորոշումների հիման վրա, ընդ վորում վարկերը բացվում են վորոշ ժամկետներով և վարկերի մանրամասն ժամկետները ապահովվում են փոխառուների կողմից Պետրանկին օրվող պարտավորադրերով:

Այս պարտավորադրերով պիտի սահմանվեն վարկի չափը, նրա նպատակը, տալու և մարելու ժամկետները:

Յեթե փոխառուն չի կատարում Պետրանկի հանդեպ ստանձնած իր պարտավորությունները, Պետրանկը զիմում է վարկային ներգործության միջոցների, վորոնք նախատեսված են ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի 1931 թ. մարտի 20-ի վորոշման 9-րդ կետով:

7. Տնտրդանի բոլոր գրամական միջոցները, իննն դրանք սեփական, թե փոխառու, մուծվում են Պետրանկ՝ տնտրդանի հաշվարկային հաշվին, վորպիսի հաշվից տնտրդանը կատարում է բոլոր ծախքերը և վճարում իր բոլոր պարտավորադրերը:

ՇԱՆՈՑՈՒԹՅՈՒՆ.— Ժամկետային վարկերի դիմաց բանկերի հաշանելիք պարտքը արտացոլվում է հատուկ հաշվի մեջ:

8. Ինքնարժեքի դերպլանային իջեցման հետևանքով ձեռնարկության ստացած լրացուցիչ միջոցները, ինչպես և այն միջոցները, վորոնք աղատվում են միջոցների չըջանառությունը արագացնելու հետևանքով—մնում են ձեռնարկության տնտրինության տակ:

Այս միջոցները տրամադրվում են ձեռնարկությանը նրա մանեվրային ընդունակությունն ուժեղացնելու համար և չեն կարող դործադրվել կապիտալ ծախքերի համար մինչև վոր չդրուսը վեն դործառնական տարվա արդյունքները:

9. Յեղնելով 1931 թ. արդեֆինսյաններից և առ 1-ն հունվարի 1931 թ. բալանսներից, մինչև 1931 թվի ոգոստոսի 15-ը պիտի վորոշվի և ԱՊՍ-ին ի հաստատություն ներկայացվի՝ պետական միավորություններին, տրեստներին և այլ տնտեսական կաղմա-կերպություններին հատկացվելիք սեփական չըջանառու միջոցների չափը:

Հանրապետական ու տեղական նշանակություն ունեցող տնտեսական կաղմակերպությունների վերաբերմամբ այս աշխատանքը կատարում են ղաշնակից հանրապետությունների Ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդները, ընդ վորում, հանրապետական ու տեղական նշանակություն ունեցող միավորությունների, տրեստների և այլ տնտեսական ձեռնարկությունների համար նրանց վորոշած չափը ներկայացվում է ԱՊՍ-ին ի հաստատություն:

10. Պարտավորեցնել պետական միավորություններին, տրեստներին և այլ տնտեսական կաղմակերպություններին, վորպեսզի նրանք՝ իրենց հատկացված սեփական չըջանառու միջոցների չափը ԱՊՍ-ի կողմից հաստատվելուց հետո տասն օրվա ընթացքում չըջանառու միջոցներ տրամադրեն իրենց կաղմի մեջ մտնող ձեռնարկություններին, ինչպես և տրեստների ու միավորությունների այն մասերին, վորոնք տնտեսաճաշիվ յեն անցել:

Աշխատանքի և Պաշտպանության Խորհրդի նախագահ՝

Վ. ՄՈՒՈՏՈՎ (ՍԿՐԵՍԻՆ)

Աշխ. և Պաշտ. Խորհրդի քարտուղար՝ Ի. ՄԻՐՈՇՆԻԿՈՎ

Մոսկվա, Կրեմլ, 23 հուլիսի 1931 թ.

ՊԵՏԲԱՆԿԻ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

I. ՊԵՏԲԱՆԿԻ ԴԵՐԸ ՅԵՎ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՎԱՐԿԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. 1931 թվի հուլիսի 23-ին ԱՊՍ-ի ընդունած՝ «Տնտրդանների չըջանառու միջոցների մասին» վորոշումը հետեղակա-նորեն դարգացնելով 1931 թ. հունվարի 14-ի և մարտի 20-ի կառավարական վորոշումները, վերացնում է տնտրդանների չըջանառու միջոցների դիմադրկությունը, ճշտորեն սահմանադժում և տնտրդանների կուտակումների և նրանց այլ աղբյուրների հաշվին ֆինանսավորվող օրյեկտները և բանկային վարկավորման օրյեկտները:

Դրա համաձայն ել փոխվում են Պետրանկի վարկային աշխատանքի բովանդակությունն ու ձևերը: Այն հանգամանքը, վոր Պետրանկի կողմից տնտրդաններին ընձեռված վարկը սահմանա-

փակվում է վորոշ նպատակներով (ուղեղորված գումարներ, արտա-
դրութեան սեզոնային պրոցեսներ, նյութական արժեքների սեզո-
նային կուտակումներ և այլ ժամանակավոր կարիքներ, վորոշ
բղիտում են ավարանքների արտադրութեան և շրջանառութեան ըն-
թացքից), անհրաժեշտ պայմաններ են ստեղծում՝ բանկային վար-
կը ժամկետային և վերադարձ վարկի վերածելու համար:

Տնտրողանների շրջանառու միջոցների համարյա ամբողջ պա-
հանը մինչ այժմ լրացնում էր Պետրանկը, չնայած այն հանդա-
մանքին, վոր այդ միջոցների մի մասը բնականաբար շաղկապվե-
լով վերարտադրութեան պրոցեսի հետ, չէր կարող աղատվել և վե-
րադառնալ դեպի իր սկզբնական յերակետը՝ բանկը: Այսպիսով
բանկի միջոցների մի մասը դառնում էր անվերադարձ: Դրանով
իսկ Պետրանկը վորոշ չափով դառնում էր ֆինանսավորման մի որ-
դան և մոշ թե տնտրողաններին վարկավորող որդան: Պետրանկում
տակավին պահպանված ֆինանսավորման այդ մեթոդները անհրա-
ժեշտ են վերացնել: Հիմք ունենալով պլանն ու դրա շրջանակները,
բանկը տնտրողաններին միջոցներ պիտի տրամադրի վորոշ կոնկ-
րետ նպատակների համար և վորոշ ժամկետներով՝ սա նշանակում
է, վոր տնտրողանների ֆինանսական պլանների կենսագործումը
աւարտւմ միջոցով կոնտրոլի յեմքարկելու համար մա պիտի անցնի
բանկային առանձնահատուկ մեքոդներին:

2. Ուրբու միջոցով Պետրանկի կողմից կիրառվող կոնտրոլը
մի վերահսկողութուն է միջոցների այն ծախսարարու-
թեան վրա, վոր տնտրողանները պիտի կատարեն ի-
րենց արտադրական և ֆինանսական պլանների կատարման հա-
ժախմութեամբ: Այս կոնտրոլը կայանում է հետևյալում.

ա) Հանդիսանալով համայնացած սեկտորի հաշվարկման մի
կաղմակերպութուն, Պետրանկը չի թույլատրում, վոր տնտրո-
ղանները փոխադարձաբար միմյանց վարկավորելով՝ միջոցների
արտապլանային վերաբաշխում կատարեն:

բ) Հետեւողականորեն անցկացնելով վարկի ժամկետայնու-
թեան և բանկային միջոցների վերադարձի սկզբունքը և սահմա-
նելով վարկի ժամկետները պլանով նախատեսված շրջանառու-
թեան համեմատ, դրանով իսկ Պետրանկը դարկ է տալիս շրջանա-
ռությունն արագացնելուն և թույլ չի տալիս, վոր տնտրողաննե-
րը նյութական արժեքների գերապլանային կուտակումներ անեն:

գ) Տրամադրելով կարճատե վարկեր բացառապես նյութական
արժեքների համեմատ և պլանով նախատեսված սեզոնային ծախ-
քերի համեմատ, Պետրանկը տնտրողաններին հնարավորութուն է
տալիս ոգտագործելու լրացուցիչ միջոցները միայն այն չափով
վոր չափով իրապես ծախվելում են վարկավորվող տնտեսական
պրոցեսները:

դ) Արդելելով, վոր բանկի կարճատե ռեսուրսները շրջանա-
ռու միջոցների աղբյուր դառնան, վորպիսի միջոցները տնտրողան-
ները պիտի լրացնեն իրենց սեփական կուտակումների հաշվին,
ինչպես և չծածկելով տնտրողանների կրած վնասները, Պետրանկը

ստեղծում է մի այնպիսի ֆինանսական ռեժիմ, վորը տնտրողան-
ներին գերադանցորեն շահադրողում է՝ ի կատար ածելու իրենց
կոնտակումների պլանները և վարելու աշխատանքը իրական տնտե-
սահաշվի (хозрасчет) հիմունքներով:

ե) Վարկավորելով տնտրողաններին նրանց նյութական ար-
ժեքների իրական հավելման և պլանով նախատեսված սեզոնային
ծախքերի չափով, Պետրանկը վարկավորումը կապում է՝ հաշվե-
տու բալանսներն ու տեղեկութունները ժամանակին ներկայացնե-
լու հետ և դրանով իսկ կարտավորեցնում է տնտրողաններին, վոր
հաշվետվությունը նրանց այնպիսի հիմքերի վրա դնեն, վորպեսզի
նրանց տնտեսական գործունեյութեան ֆինանսական արդունքները
ժամանակին հայտնաբերվեն:

3. Վարկային աշխատանքի նոր ձևերը ուրբու միջոցով իրա-
կանացիող կոնտրոլը ներդաշնակութեան մեջ պիտի դնեն այն վորոշ
աղատութեան հետ, վոր պիտի ունենան տնտրողաններին իրենց
սեփական շրջանառու միջոցները տնորինելու գործում: Սրա հա-
մապատասխան ել՝ սեփական և փոխառու միջոցների ոգտագործ-
ման տարբեր ռեժիմ է հաստատվում:

Ռեժիմի այս տարբերությունը կայանում է նրանում, վոր
Պետրանկը լիմիտավորում է (лимитирует) փոխառական հա-
շիվները (ссудные счета), բայց նա չի լիմիտավորում տնտր-
ղանների հաշվարկային հաշիվները (расчетные счета): Ռեժի-
մի այս տարբերությունից հետևում է, վոր՝

ա) յեթե ներքին միջոցների մորիլիդացիայի, ինքնարժեքի
լրացուցիչ նվազման և այլ հանդամանքների շնորհիվ տնտրողա-
նը իր հաշվարկային հաշիվ մեջ միջոցներ կուտակելով ֆինանսա-
կան ռեզերվ է ստեղծում, սեփական միջոցների այսպիսի կու-
տակումը աղեցեղութուն չպիտի ունենա Պետրանկից ստացվող
վարկի չափի վրա:

բ) Եթե տնտրողանն իր սեփական շրջանառու միջոցների հա-
շիվն նյութական արժեքներ չի կուտակում, այս բացը չպիտի աղբի
բանկային վարկի չափի վրա, յեթե միայն Պետրանկի կողմից
վարկավորվող նյութական արժեքների սեզոնային կուտակումներն
իրոք տեղի չեն ունեցել:

Բանկի բռնած այս դիրքը բղիտում է նրանից, վոր տնտրողանը
լիակատար պատասխանատվութուն է կրում իր պլանը կենսադոր-
ծելու համար, հետևապես նաև՝ իր կուտակումները կատարելու
և սեփական շրջանառու միջոցներ կազմելու համար:

Եթե սահմանվեր մի այլ սխտեմ, յերբ Պետրանկը սեզոնային
կարիքների համար տնտրողանին տրամադրած իր ժամկետային
փոխառությունների (срочные ссуды) չափը մշտապես կա-
պեր այդ նույն տնտրողանի սեփական միջոցների հաշվին՝ կու-
տակվող նյութական այլ արժեքների մակարդակի հետ, դա
կնշանակեր, վոր Պետրանկը տնտրողանի հետ միասին իր վրա
պարտավորություն է վերցնում նրա պլանի կատարման համար և
դրանով իսկ բռնում է տնտեսական պրոցեսների պլանավորման և

կարգավորման այն ուղին, վորն արդեն դատապարտված է կառավարության կողմից :

Սակայն, միջոցները տնորինելու ասպարիդում տնտրողաններին ունեցած աղքատությունը կարող է իրականանալ միմիայն վարկային ռեֆորմի որենքի հիմունքներով, քանի վար այդ որենքով վարկային ռեսուրսների վերաբաշխումը ստորադրված է պլանին : Ուստի անթույլատրելի պետի համարել միջոցների տնորինությունն այնպիսի աղատությունը, վորը հանգում է տնտրողանների փոխադարձ վարկավորմանն, այսինքն, միջոցների արտապլանային վերաբաշխմանը :

Տնտրողանի բալանսում ապորինի դեբետորներ (պարտապաններ) կամ կրեդիտորներ (պարտատերեր) յերևան գալու դեպքում բանկը, բացի մեղավորներին որինական պատասխանատվության կանչելուց, նման տնտրողանների վերաբերմամբ պիտի կիրառի վարկային ներգործության միջոցներ (կրճատելով արվող փոխառությունները, դանձելով մինչժամկետային կարգով արդեն արամադրված փոխառությունները, յետկանչելով չողտադործված ակկրեդիտիվները և այլն) :

II. ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՊԼԱՆԸ

4. Բանկային վարկավորման որյեկտների սահմանադժման հետևանքով վարկի պլանավորումը հատուկ բնույթ է ստանում ֆինանսական պլանավորման ընդհանուր համակարգության մեջ :

Վարկային պլանավորման խնդիրը կայանում է նրանում, վոր պլանը կազմելու ժամանակ հայտնաբերվեն թե Պետրանկի հաշվին վարկավորվող որյեկտների դինամիկան և թե տնտրողանների և այլ կազմակերպությունների այն ազատ միջոցները, վորոնք կուտակվելով Պետրանկում դրանց հաշվարկային ու ընթացիկ հաշվների մեջ, կարող են Պետրանկի կարճատև ներդրումների աղբյուր դառնալ :

Պետրանկի ամփոփված վարկային պլանը մտնում է Միության միասնական ֆինանսական պլանի մեջ, իբրև վերջինիս մի ինքնուրույն բաղկացուցիչ մասը :

5. Ի տարբերում նախկին կարգից, Պետրանկի վարկային պլանները պիտի նախատեսեն տնտրողանների պարտքի անհրաժեշտ փոփոխությունները և պլանավորվող ժամանակաշրջանի վերջը յենթադրվող լիմիտները, ընդ վորում այդ լիմիտները պիտի վերաբերեն միայն այն կարիքներին, վորոնք նշված են ԱՊԽ-ի հուլիսի 23-ի «Տնտրողանների շրջանառու միջոցների մասին» վորոշման մեջ :

Տնտրողանների արտադրական և առևտրական գործունեության ծավալման հետևանքով առաջացող կարիքները, վորոնք կարգված են շրջանառու միջոցների հավելումը ֆինանսավորելու հետ, ինչպես և նրանց բոլոր այլ կարիքները, վորոնք յենթադրված են քանկային վարկավորման, չպիտի արտացոլվեն Պետրանկի վարկային պլաններում :

6. Պահանջվող վարկերի մասին տնտրողանների ներկայացրած հայտերի (ЗАЯВКИ) վերաբերմամբ Պետրանկի բաժանմունքները տալով իրենց յեղրահացությունը, միաժամանակ իրենց վարկային պլաններում առանձնակի ցույց են տալիս, թե տնտրողանների հաշվարկային հաշիվների մնացորդների փոփոխությունները և թե մնացած կլիյենտների ընթացիկ հաշիվների փոփոխությունները : Տնտրողանների հաշվարկային հաշիվների յենթադրական փոփոխությունները ցույց են տրվում բանկի կողմից վարկավորվող ամբողջ կլիյենտությանի գծով, իսկ բանկի բաժանմունքի մնացած բոլոր կլիյենտների ընթացիկ հաշիվների յենթադրական փոփոխությունները նշվում են մի ընդհանուր գումարով :

Անհրաժեշտ է ի նկատի առնել, վոր լիմիտները սահմանվում են միմիայն տնտրողանների փոխառվական հաշիվների համար, իսկ տնտրողանների հաշվարկային հաշիվները, վորոնք արտացոլվում են տնտրողանների հաստատված ֆինալաններում, Պետրանկի կողմից լիմիտավորման չեն յենթարկվում :

7. Ինչպես վարկի պլանավորման (վարկային պլանը կազմելու) ժամանակ, այնպես նաև վարկային պլանի հաստատումից հետո լիմիտների վայրեջքի (СПУСК ЛИМИТОВ) ժամանակ անհրաժեշտ է ցույց տալ սեղոնային կարիքների համար նախատեսված պարտքի հավելման գումարը և միաժամանակ պիտի նշել, թե տվյալ տնտրողանը վոր յեռամասկում (կլադատում) և վոր որյեկտներին հատկացրած փոխառությունները պիտի մարի :

Լիմիտների սահմանման և վայրեջքի (տեղերին հաղորդելու) ժամանակ Պետրանկը համաձայնության գալով շահադրողված դեբատեսչությունների և միավորությունների հետ, վորոշում է փոխառությունների մարման պլանային ժամկետները, այսինքն՝ հետագա կլադատներում նվազեցնում է բանկային վարկի այն հավելումը, վորն առաջ է գալիս պլանավորվող կլադատում սեղոնային կուտակումներ կատարելու հետևանքով :

Տեղերին հաղորդված լիմիտները սահմաններում փոխառություններ տալով, բանկի բաժանմունքները վորոշում են (վերլուծելով տնտրողանի ներկայացրած նյութերը և հաշվի առնելով նրա տնտեսական գործունեության առանձնահատկություններն ու վաճառքի պայմանագրերը) փոխառությունների մարման կոնկրետ ժամկետները (լիմիտի վայրեջքի ժամանակ նշված յեռամասկի ամիսն ու որը) և տնտրողանից վերցնում ժամկետային պարտավորագրեր ըստ վորոշված կոնկրետ ժամկետների :

8. Վարկային պլանները կազմելու համար Պետրանկին անհրաժեշտ նյութեր են ծառայում՝ տնտրողանների հայտերը, վորոնցով նրանք գրանցում են պահանջվող վարկի գումարը՝ ինչպես յեռամասկի վերջին, նույնպես և յեռամասկի ընթացքում (սեղոնային հնարավոր տատանումների համար), ընդ վորում այդ հայտերին նրանք կցում են իրենց ֆինանսական պլանները, հաշվետու և պլանային բալանները (համապատասխան տնտեսական ցուցանիշներ) :

նիշներով), նաև այն նյութերը, վորոնք հիմնավորում են փոխա-
տվությունների մարման ժամկետները:

Հիշյալ նյութերի ձևերն ու ծավալը, ըստ ժողովրդական
տնտեսության առանձին ճյուղերի, վորոշում են միութենական
գերատեսչությունները Պետրանկի վարչության համաձայնու-
թյամբ, իսկ հանրապետական գերատեսչությունները Պետրանկի
համապատասխան գրասենյակների (կոնտորներին) համաձայնու-
թյամբ:

Այն տնտրողանները, վորոնք թեև բանկի կողմից չեն վարկա-
վորվում, բայց հաշվարկային կամ ընթացիկ հաշիվներ ունեն
բանկում, պարտավոր են ըստ վերջինիս պահանջի ներկայացնել
իրենց հաշվետու նյութերը:

9. Տնտեսական միավորները, ըստ վորոնց բանկի բաժան-
մունքները պլանավորում են վարկը և պլաններն ընթացքի յեղա-
նակը, պահպանվում են անփոփոխ:

Կվարտալային վարկային պլանները կառավարության կողմից
հաստատվելուց հետո լիմիտների ստորաբաշխումը միավորու-
թյունների և ձևանարկությունների միջև կատարվում է համապա-
տասխան գերատեսչությունների և միավորությունների միջոցով՝
իրենց տնտեսավարական գծով և միաժամանակ Պետրանկի ապա-
րատի միջոցով:

Գերատեսչություններն ու միավորությունները լիմիտները
ստորաբաժանելու ժամանակ պարտավոր են նշել վե՛ր միայն լիմի-
տի ընդհանուր բացարձակ գումարը առ յեռամսյակի վերջն (ցա-
յառեն կերպով արտահայտելով լիմիտի սեղոնային միջկվարտալա-
յին հավելումները), այլ և բանկային վարկի տոանձին որչիտանե-
րի (նյութական արժեքների տեսակների, սեղոնային ծախքերի,
ուղեգրված գումարների և այլն) գինամիկան:

10. Պետրանկի վարչությունը լիմիտների ստորաբաշխումը
կատարում է իրեն յանձնակա գրասենյակների միջև հետևյալ
կարգով.

ա) Միութենական և հանրապետական (ՌՍՖՖՀ) նշանակու-
թյուն ունեցող միավորությունների և ձևանարկությունների լի-
միտները հաղորդվում են գրասենյակներին՝ յուրաքանչյուր ձևո-
նարկության համար առանձնացած ձևով:

բ) Կոոպերատիվ միավորությունների և ուխտեմների լիմիտ-
ները հաղորդվում են գրասենյակներին՝ յուրաքանչյուր միավո-
րության կամ սխտեմի համար առանձնացած ընդհանուր գումա-
րով:

գ) Տեղական և հանրապետական նշանակություն ունեցող
միավորությունների և կազմակերպությունների լիմիտները հա-
ղորդվում են ընդհանուր գումարով, ընդ վորում հանրապետական
գերատեսչություններն ու գերատեսչությունների յերկրային մար-
մինները տեղեւում սահմանում են առանձին ձևանարկություն-
ների լիմիտները, համաձայնության գալով բանկի համապատաս-
խան գրասենյակներին հետ:

Առանձին տնտրողանների լիմիտների կայուն գումարները և
մարման պլանային (կվարտալային) ժամկետները հաղորդվում են
գրասենյակներին միմիայն սեղոնային կարիքների համար:

Ուղեգրված գումարների (СУММЫ В ПУТИ) լիմիտները հա-
ղորդվում են բանկի գրասենյակներին իրեն վերաստուղիչ թվեր,
առանձին տնտեսական կազմակերպությունների համար:

Այս վերաստուղիչ թվերից թույլատրվում են վորոշ չեղում-
ներ, վորոնք բղխում են տեղական պայմաններից և կապված են
ապրանքների իրացման ընթացքի և փաստաթղթերի չրջանառու-
թյան արագության հետ, սակայն այդ չեղումները կարող են կա-
տարվել վերաստուղիչ թվերի այն ընդհանուր գումարի չրջանակ-
ներում, վորը Պետրանկի վարչության կողմից սահմանված է
ալիյալ գրասենյակի համար իրեն ուղեգրված գումարների մի
ընդհանուր ամբողջական լիմիտ:

Պետրանկի յերկրային գրասենյակները հաղորդում են իրենց
ռայոնական բաժանմունքներին ուղեգրված գումարների ամբող-
ջական լիմիտի կայուն գումարը և առանձին տնտրողանների ուղե-
գրված գումարների վերաստուղիչ թվերը:

11. Տնտրողաններին արտադրանային ժամանակավոր փոխա-
տվություններ տալու համար Պետրանկի վարչությունը վորոշում
է իրեն յանձնակա գրասենյակների մանկրային ուղեգրվել չափը:

Պետրանկի ռայոնական բաժանմունքները կարող են սահման-
ված կվարտալային լիմիտներից բարձր փոխատվություններ տալ
միմիայն իրենց վերագատ (յերկրային կամ մարզային) գրասեն-
յակների ցույց տված յեղանակով ու չափով:

III. ՊԵՏԱՆԿԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆԻԸ

Ա. Տնտրգանների վարկավորման պայմաններն ու սրյեկտները.

12. 1931 թվի հուլիսի 23-ի որենքի համաձայն Պետրան-
կի բաժանմունքները վարկավորում են տնտրողաններին պլանային
լիմիտների չրջանակներում, տալով փոխատվություններ կոնկ-
րետ նպատակների համար և վորոշ ժամկետներով:

Տնտրողաններին վարկավորելու անհրաժեշտ նախապայմաննե-
րը կայանում են հետևյալում. Պետրանկի բաժանմունքները պիտի
ստանան տվյալ կլիյենտի պլանային լիմիտը. կլիյենտը բանկի
բաժանմունքին պիտի ներկայացնի համապատասխան միավորու-
թյունների կամ կազմակերպությունների կողմից հաստատված իր
ֆինանսական պլանը և դիրեկտիվ բալանսի վերջը, ալիյալ
պայանք գնորդների (пagoрoдчe պokynатeлeй) հետ կնքած
իր պայմանագրերը (ակցիայի, վերադիր վճարների և փոխա-
գրությունների վերաբերմամբ), վորպիսի պայմանագրերը բան-
կին անհրաժեշտ են ուղեգրված գումարների դիմաց տրվող փո-
խատվությունների ժամկետները վորոշելու համար, ինչպես նաև
այլատեղ մատակարարողների հետ կնքած այն պայմանագրերը,
վորոնք նախատեսում են ակկրեդիտիվների կամ հատուկ հաշիվներ

քի միջոցով կատարվող հաշվարկները և վորոնք բանկի համար հիմք են ծառայում ակտիվիտիվների գիմաց փոխառություններ տալու համար. կլիյենտները ժամանակին պիտի ներկայացնեն նաև իրենց հաշվետու բալանսները:

Պետրանկի բաժանմունքները ստուգում են, թե արդյոք կլիյենտի գրեկտիվ բալանսով առ կվարտալի վերջը նախատեսված պարտքի գումարը (բանկին) համապատասխանում է թե վոչ նույն ժամանակի համար Պետրանկի վարչությունից կամ գրասենյակից ստացված լիմիտին: Յեթե պլանային պարտքի և լիմիտի գումարները չեն գուդադիսվում, այդ դեպքում բանկի բաժանմունքը կլիյենտին փոխառություններ չի տալիս, մինչև վոր չվերացվի այդ անհամապատասխանությունը:

ՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.— Սույն կանոններում նշված վարկային աշխատանքի մեթոդները փոխարինում են պլանային լիմիտների սահմաններում բացվող վարկերի նախկին յեղանակները:

13. Դերեկտիվ բալանսի այն ակտիվ հոդվածները, վորոնց հավելման համար տվյալ յեռամսյակում բանկային վարկ է տրամադրվում, գետեղվում են դերեկտիվ բալանսի առանձին խմբակի (գրուպայի) մեջ իրենց ինքնուրույն հանրագումարով:

14. Բանկի բաժանմունքները ժամկետային նպատակային փոխառությունները տալիս են միմիայն առ կվարտալի վերջը նախատեսված լիմիտների սահմաններում, հաշվի առնելով թույլատրված միջկվարտալային գերվարկավորումները: Այս փոխառությունները ստորաբաժանվում են յերեք հիմնական խմբակների:

ա) Ժամկետային փոխառություններ՝ ապրանքանյութական արժեքների սեղոնային կուտակումների համար:

բ) Ժամկետային փոխառություններ՝ արտադրության և չրջանառության սեղոնային պրոցեսների հետ կապված ծախքերի համար:

գ) Ժամկետային վարկեր ուղեղված գումարների համար (հաշվարկման ակցեպտային ձևի գեպքում մատակարարողների համար, իսկ ակկրեդիտիվների և հատուկ հաշիվների միջոցով կատարվող հաշվարկների գեպքում՝ գնորդների համար):

Բացի այդ, Պետրանկի բաժանմունքները կարող են նաև տալ արտապլանային ժամկետային փոխառություններ ժամանակավոր կարիքների համար, վորոնք ըլխում են ապրանքների արտադրության ու շրջանառության ընթացքից, ընդ վորում նման փոխառությունները կարող են տրամադրվել այն յեղանակով և այն սահմաններում, վորոնք վորոշված են համապատասխան յերկրային գրասենյակների կողմից:

15. Բորը ժամկետային փոխառությունների հաշվառումը Պետրանկը կատարում է հետևյալ առանձին փոխառական հաշիվների միջոցով:

ա) Պլանային փոխառությունների հաշիվ, վորի մեջ արտադրվում են այն փոխառությունները, վորոնք տրամադրվում են

նյութական արժեքների սեղոնային կուտակումների համար, ինչպես և այն ծախքերի համար, վորոնք կապված են արտադրության ու շրջանառության սեղոնային պրոցեսների հետ:

բ) Ուղեղված գումարների գիմաց տրամադրված փոխառությունների հաշիվ:

գ) Արտապլանային փոխառությունների հաշիվ, այսինքն այն փոխառությունների, վորոնք տրված են տնտրողանների ժամանակավոր կարիքները հոգալու համար:

Փոխառությունը հաշվառման և յենթարկվում վերևը թված այս կամ այն հաշիվի միջոցով, նայած տնտրողանին ընձեռված փոխառության ընույթին:

Ամեն տեսակի փոխառություններ տալու դեպքում, անկախ նրանց բնույթից, փոխառության գումարը փոխանցվում է տվյալ տնտրողանի հաշվարկային հաշվի կրեդիտին:

16. Փոխառություններ տալու ժամանակ Պետրանկի բաժանմունքները տնտրողանից վերցնում են՝ սահմանված ձևի ժամկետային պարտավորագրեր:

Պետրանկի կողմից տրամադրվող փոխառության գիմաց ապահովություն են հանդիսանում այն նյութական արժեքները, վորոնց հավելումը հիմք էր ծառայել փոխառություն տալու համար, կամ հարկ յեղած դեպքում նաև հեղուկայամբ իրացվող այլ նյութական արժեքները, վորոնք գտնվում են տվյալ տնտրողանի տրամադրության տակ:

Բ. Ժամկետային պլանային փոխառություններ նյութական արժեքների սեղոնային կուտակումների համար.

17. Վորոշված լիմիտի սահմաններում Պետրանկի բաժանմունքները տնտրողաններին տրամադրում են ժամկետային նպատակային փոխառություններ միմիայն Պետրանկի կողմից վարկավորվող և գրեկտիվ բալանսով նախատեսված նյութական արժեքների իրական հավելման չափով: Նյութական արժեքների լուրջական հավելումը վորոշելիս ի նկատի յեն առնվում վոչ միայն պահեստներում գտնվող ապրանքները, վորոնք բանկային վարկի որյեկտ են հանդիսանում, այլ և համապատասխան ուղեղված ապրանքները (ТОВАРЫ В ПУТИ), անկախ այն հանդամանքից, թե վերջիններիս արժեքը վճարել և տնտրողանը թե միջ, միայն թե այդ ապրանքների հաշիվները Պետրանկի բաժանմունքն ստացած լինի:

Ծանոթություն 1. Նյութական արժեքների սեղոնային կուտակումները տեսնվում պիտի հասկանալ մնացորդների ամբողջ պլանային հավելումը, վորը գերազանցում է այն գրեկտիվ միմիտումից, վորը հաստատված է պլանի համաձայն, պիտի ծածկվի տնտրողանի սեփական շրջանառու միջոցներով:

2. Սույն կետում նշված ապրանքների տակ պիտի հասկանալ այն նյութական արժեքները, վորոնք գտնվում են տվյալ տնտրողանի և վորոնք առաքված են նրան արտադրողի կողմից, բայց դեռևս գտնվում են ճանապարհին:

15185-57

18. Այն տնտրողաններին, վորոնց մոտ նյութական արժեքներ լինում, այլ միայն մի տեսակը (որինակ՝ միայն հում նյութերը, միայն վառելիքը և այլն), այդպիսի տնտրողաններին բանկը փոխառութիւններ և տալիս րացառապես նյութական արժեքներ այդ մեկ տեսակի հաւելման համար:

Այն տնտրողաններին, վորոնց մոտ սեղոնային տատանումներ չեն թարկվում են նյութական արժեքներ մի քանի տեսակները, փոխառութիւնները տրվում են կամ ստանձնապէս յորաքանչյուր տեսակի հաւելման համար և կամ թե՛ այդ արժեքներին ամբողջ խմբակի հանրագումարի հաւելման հետ, յեթե միայն այդ արժեքները կարող են բանկային վարկավորման որչեպ ծառայել: այդ արժեքներին խմբին չպիտի դասել պատրաստի ապրանքներն ու կերտվածքները, վորոնց հաւելման համար փոխառութիւնները բոլոր դեպքերում տրվում են մնացած նյութական արժեքներին զատված կերպով:

19. Նյութական արժեքների սեղոնային աճման համար Պետքանկը փոխառութիւններ և տալիս միմիայն այն մնացորդի սահմաններում, վորը նշված է դիրեկտիվ բալանսում (առ կլար-ապի վերջը), ընդ վորում միջկլարտալային գերվաքկալորումները հաշվի չեն առնվում:

Նյութական արժեքների մի վորեւ տեսակի վարկավորման առաւելագոյն սահմանը՝ դիրեկտիվ բալանսով նախատեսված այդ մեկ տեսակի մնացորդն է կադմում: Իսկ յեր փոխառութիւններ տրվում են նյութական արժեքների մի ամբողջ խմբակի աճման համար, այդ դեպքում առաւելագոյն սահման և հանդիսանում՝ տվյալ խմբակի համար դիրեկտիվ բալանսով նախատեսված մնացորդների հանրագումարը:

Ծանոթութեամբ. Այն դեպքերում, յերբ բանկը վարկավորում է նյութական արժեքների առանձին տեսակների սեղոնային կուտակումները, արժեքների մյուս տեսակների (այսինքն՝ տնտրողանի սեփական չընտելու միջոցների հաշվին կամ բյուջետային հատկացումների հաշվին հաշվող տեսակների) թերակատարումը կամ մնացորդների նվազումը չի կարող բանկային փոխառութիւնների չափը կրճատելու հիմք ծառայել, յեթե այդ փոխառութիւնները տրվում են պլանով նախատեսված արժեքների այն տեսակների սեղոնային հաւելման համար, վորոնք բանկային վարկի որչեպ են հանդիսանում:

20. Պետքանկի բաժանմունքները նյութական արժեքների իրական հաւելման դիմաց փոխառութիւններ են տալիս՝ հիմնվելով նյութական արժեքների մնացորդների (ներառյալ, համաձայն 17-րդ կետի, նաև ուղեղոված ապրանքները, լինեն դրանք վճարված կե չվճարված, միայն թե այդ ապրանքների հաշիվները բանկի բաժանմունքը ստացած լինի) չարժման մասին տնտրողանների ներկայացրած հաղորդագրութիւնների վրա:

Հիշյալ հաղորդագրութիւնները պիտի ընդգրկեն այն նյութական արժեքների մնացորդները (ի թիւս գրանց նաև ուղեղը-

ված ապրանքները), վորոնք տվյալ տնտրողանի համար այս կամ այն չափով բանկային վարկի որչեպ են հանդիսանում: Յուրաքանչյուր հոշվածի մնացորդը նշվում է առանձին՝ յերկու գումարներով, վորոնցից մեկը ցույց է տալիս հաղորդագրութիւնը ներկայացնելու ոչվա գումարը, իսկ մյուսը՝ վերջին տեղեկանքի գումարը:

Այդ հաղորդագրութիւնների մեջ պատրաստի ապրանքները ցույց են տրվում պլանային ինքնարժեքով, մնացած նյութական արժեքները, վորոնք յենթակա յեն վերամշակման կամ վորոնց իրացումը տեղի պիտի ունենա հետագայում, ցույց են տրվում նույնպէս պլանային ինքնարժեքով (պլանով նախատեսված դրաման արժեքին աւելացնելով վերադիր ծախքերը): Յեթե այդ նյութական արժեքների փաստական ինքնարժեքը պլանային ինքնարժեքից աւելի նվազ է, փոխառութիւնները տրվում են փաստական ինքնարժեքի հաշվով:

21. Այն դեպքերում, յերբ տնտրողանը ապրանքները վաճառում է ինքնարժեքից աւելի ցածր գներով, բանկը պատրաստի ապրանքների հաւելման համար փոխառութիւններ տալու ժամանակ յենում է վաճառքի գներից, վորպէսպի տնտրողանը հնարաւորութիւն չունենա իր վնասները բանկային միջոցներով ծածկելու: Այս սահմանափակումը չի տարածվում այն ձեռնարկութիւնների վրա, վորոնց հետ իրենց վերադաս միափորութիւնները, անկախ սահմանված վաճառքի գներից, հաշվարկները կատարում են պլանային ինքնարժեքով:

Գանի վոր «չափարտած արտադրութիւն» (незавершено произведѣно) հոշվածը կարող է թողարկել ձեռնարկութ. վնասները, բանկի բաժանմունքները չափարտված արտադրութիւնի սեղոնային հաւելման համար փոխառութիւններ տալու դեպքում պարտավոր են մանրադնին ստուգել, թե արդե՞ր հաղորդագրութիւնների մեջ նշված չափարտված արտադրութիւն մնացորդի գումարը չի՞ գերազանցում տնտրողանի համար հաստատված ուղեղային կալիուլացիայից: Եթե հայտնաբերվում է, վոր նա իրոք գերազանցում է, բանկի բաժանմունքները փոխառութիւնը տալիս են չափարտված արտադրութիւնի պլանային արժեքի հաշվով:

22. Պետքանկի բաժանմունքները պարտավոր են ստուգել՝ նյութական արժեքների մնացորդների չարժման մասին տնտրողանների ներկայացրած տեղեկութիւնները և սխտեմատիկորեն համեմատել նրանց հաշվետու բալանսների հետ:

Յեթե տնտրողանները վորոշված ժամկետին չեն ներկայացնում իրենց հաշվետու բալանսը, բանկի բաժանմունքը դադարեցնում է հետագա փոխառութիւնները, րացի ուղեղոված գումարների դիմաց տրվող փոխառութիւններից:

• Յեթե փոխառութիւնը տալուց հետո ստուգումը պարզում է, վոր արժեքների փաստացի մնացորդը չի համապատասխանում բանկին ներկայացրած տեղեկութիւնների տվյալներին, այդ դեպ-

քում բանկի բաժանմունքը անմիջապես դանձում է արված փոխառությունների ամբողջ գումարը և միաժամանակ սրբնական պատասխանատվության կանչում մեղավորներին:

Ծանոթություն: Յեթն տնտրական, յնայած բանկի բաժանմունքի նախագահացմանը, հաշվետու բաժանմունքը ներկայացնելու համար համապատասխան միջոցներ չի ձևանորիկ, բանկի բաժանմունքը կարող է դադարեցնել ուղեղոված գումարների դիմաց արվող փոխառությունները:

23. Պետրանկի բաժանմունքները փոխառությունների մարման ժամկետները դասավորում են այն կվարտալների միջև, վորոնք նախատեսված են լիմիտի վայրեջրի ժամանակ: Յեթն նախատեսված է փոխառությունների մարումը կատարել վոչ թե մեկ, բլլ մի քանի կվարտալներում, այդ դեպքում յուրաքանչյուր փոխառություն ժամկետներն, իրրե կանոն, դասավորվում են՝ համապատասխան կվարտալի վրա ընկնող տվյալ որյեկտի մարման գումարի հարարերություն: Որինակ՝ պլանով նախատեսված է, վոր արժեքների մի տեսակի դիմաց տնտրականի պարտքն առաջին կվարտալում ավելանում է մեկ միլիոն ուրլով, վորից 400 հազար ուրլին մարվելու յե յերկրորդ կվարտալում, իսկ 600 հազար ուրլին՝ յերրորդ կվարտալում: այո դեպքում հիշյալ գումարի հաշվից արամադրվող յուրաքանչյուր փոխառություն մարման ժամկետները 40 տոկոսով կրնկենն յերկրորդ կվարտալի և 60 տոկոսով յերրորդ կվարտալի մեջ:

Բանկի բաժանմունքները համաձայնության դալով տնտրականի հետ և ի նկատի առնելով վերլինիս գործառնությունների յենթադրական բնթացքն ու փաճաղի պայմանադրերը, դասավորում են մարման կոնկրետ ժամկետները յուրաքանչյուր կվարտալի մեջ հնարավոր համաչափություն:

24. Ամեն մի փոխառություն տալու ժամանակ Պետրանկի բաժանմունքները վերցնում են տնտրականից ժամկետային պարտավորադրեր: Պարտավորադրերի ժամկետները լրանալիս տնտրականը պարտավոր է հանձնարարել Պետրանկի բաժանմունքին, վորպեսզի վերլինի տնտրականի հաշվարկային հաշվից դուրս գրի համապատասխան գումարն ի մարումն նրա պարտավորադրի: Նման հանձնարարություն լացակայության դեպքում բանկի բաժանմունքը համապատասխան գումարները դուրս է պրում տնտրականի հաշվարկային հաշվից ինքնուրույնար:

Ժամկետային փոխառությունը մարելու համար տնտրականի հաշվարկային հաշվում միջոցներ չլինելու դեպքում Պետրանկի բաժանմունքը պարտավոր է անմիջապես դանձել ժամկետանց պարտք այն միջոցներով, վորոնք նախատեսված են ԺԿՊ-ի 1931 մարտի 20-ի վորոշման 9-րդ կետով, այն է՝ նա յետ է կոչում չողտագործված ակկրեդիտիներն ու հատուկ հաշիվները, ժամատում է տնտրականին պատկանող ապրանքա-նյութական արժեքները և այլն:

Մինչև վոր ժամկետանց պարտավորադրերը չիվին չվճարի, տնտրականը նոր փոխառություն չի ստանա, բացի ուղեղոված

գումարների դիմաց արվող փոխառություններից, ընդ վորում վերլիններին գումարներն ամրողովին գործադրվում են ժամկետանց պարտքի մարման համար:

25. Փոխառություն տալու ժամանակ նշանակվող մարման ժամկետները հանդիսանում են առավելագույն (վերջնական) ժամկետներ: Պետրանկից փոխառություններ ստացող տնտրականները՝ պարտավոր են պարբերաբար (վոչ պակաս քան ամիս յերկու անգամ) տեղեկություններ ներկայացնել նյութական արժեքների այն մնացորդների մասին, վորոնք այո կամ այն չափով բանկային վարկի որյեկտներ են հանդիսանում: նրանք պարտավոր են այդպիսի տեղեկություններ ներկայացնել նաև այն ժամանակաշրջաններում, յերբ նրանք նոր փոխառությունների կարիք չեն ունենում:

Յեթն հայտնաբերվում է, վոր տնտրականների նյութական արժեքների մնացորդները նվազում են ավելի վաղ, քան այդ նախատեսված է նրանց տված պարտավորադրերի ժամկետներով, այդ դեպքում պարտքի համապատասխան մարը դանձվում է ժամկետից առաջ:

Գ. Ժամկետային պլանային փոխառություններ, արտադրություն սեզոնային պրոցեսների հետ կապված ծախքերի հետ

26. Այն տնտրականներին, վորոնք արտադրությունը կապված է սեզոնային պրոցեսների հետ (դյուղամոնտաժություն, ձկնորսական տրեսներ, ջրային հաղորդակցության ձեռնարկություններ և այլն) փոխառությունները տրամադրվում են վոչ միայն նյութական արժեքների հավելման դիմաց, այլ և այնպիսի ծախքերի համար, վորոնք միաժամանակ չեն դուղադրվում՝ նյութական արժեքների աճման հետ, այսինքն՝ տրամադրվում են արտադրության պրոցեսներն ավանսավորելու կարգով:

Նման կարիքների համար փոխառություններ տրվում են՝ կամ տնտրականների արդեն կատարած ծախքերը հատուցանելու ձևով և կամ թե իրրե ավանսներ՝ պլանային ծախքերը հոգալու համար (բանկի և համապատասխան միավորությունների կամ տրեսների փոխադարձ համաձայնություն):

27. Այն տնտրականները, վորոնք ողափում են արտադրության սեզոնային պրոցեսների համար արվող վարկերով, անկախ այն հանգամանքից, թե նրանք ինչ կարգով են ստացել փոխառությունները, ներկայացնում են Պետրանկի բաժանմունքներին, բացի 12-րդ կետում նվլած նյութերից, նաև կվարտալային Ֆինանսական պլաններից բղխող ծախքերի ամսական պլանները: Պետրանկի բաժանմունքները այս պլաններն ողտագործում են՝

ա) տնտրականների կատարած ծախքերի և նրանց ներկայացրած պլանների համապատասխանությունն ստուղելու համար, յեթե փոխառությունները տրվում են արդեն կատարված ծախքերը հատուցելու կարգով:

բ) անհրաժեշտ ավանսների չափը վորոշելու համար, յեթե փոխառությունները տրվում են ավանսների կարգով:

28. Տնտրողանների նախորդ կատարած ծախքերի դիմաց փոխառվողթյունները տրվում են՝ ավարտված աշխատանքների և կատարված ծախքերի մասին տնտրողանների ներկայացրած տեղեկությունների հիման վրա: Տնտրողանների վնասները բանկային միջոցներով ծածկելու պատահականությունները խուսափելու համար բանկի բաժանմունքներն ստուգում են, թե արդյոք համապատասխանում են ծախքերը կատարված աշխատանքների ծավալին (ըստ պլանային կալկուլացիայի) և այնուհետև արդեն փոխառվողթյուններ են տալիս կալկուլացիային համեմատ չափով:

29. Ավանսային ձևի փոխառվողթյունները տրամադրվում են նպատակային կարճապահ ժամկետներով, վորոնք ըլիսում են տվյալ տնտրողանի գործունեությունից բնույթից և յուրաքանչյուր սեղոների պայմաններին: Տրված ավանսի ժամկետը լրանալուց հետո տնտրողանն իր կատարած աշխատանքների և ծախքերի մասին տեղեկություններ և ներկայացնում բանկին: Տնտրողանի վնասները բանկային միջոցներով ծածկելու հնարավորությունից խուսափելու համար բանկի բաժանմունքը ստուգում է, թե արդյոք ըստ պլանային կալկուլացիայի ծախքերը համապատասխանում են կատարված աշխատանքների ծավալին: Յեթե ներկայացրած տեղեկություններից պարզվում է, վոր փոխառվողթյունն ամբողջովին չի գործադրվել կամ նրա մի մասն ոչտադործվել է վոր բուն նպատակի համար (գերադանցել է պլանային կալկուլացիայից կամ գործադրվել է պլանով չնախատեսված կարիքների համար), նոր փոխառվողթյուն տալու ժամանակ (հաջորդ ժամանակաշրջանի համար ավանս տալու դեպքում) նախընթաց փոխառվողթյան չոգտադործված կամ վոր ըստ պատկանելույն ոչտադործված մասը հաշվանցի (зачет) չե յենթարկվում:

30. Արտադրության սեղոնային պրոցեսների համար տրամադրվող պլանային փոխառվողթյունների մարման ժամկետները վորոշում են բանկի բաժանմունքները սույն կանոնների 23-րդ կետում նշված յեղանակով:

3. Կատարած աշխատանքների մասին տնտրողանների ներկայացրած տեղեկությունների ճշտությունը բանկի բաժանմունքն ստուգում է տնտրողանների հաշվետու բալանսների հիման վրա: Յեթե հաշվետու բալանսների միջոցով կամ այլ ճանապարհով բանկը հայտնաբերում է, վոր տնտրողանի ներկայացրած և փոխառվողթյան հիմք ծառայած տեղեկությունները ճշտությամբ չեն արտահայտել կատարած աշխատանքների և ծախքերի ծավալը, բանկը մինչթամկետային (досрочно) կարգով դանձում է ավելորդ տրված գումարները, վորոնք ըստ նպատակի չեն գործադրվել:

32. Այսպիսի փոխառվողթյունների դեպքում տնտրողաններից ժամկետային պարտավորագրեր ստանալու յեղանակը, փոխառվողթյունների մարման կարգը և մինչթամկետային դանձումների իրավունքը նույնն են, ինչ վոր շարադրված է սույն կանոնների 24 և 25 կետերում:

33. Տնտրողանների և իրենց այլատեղ գնորդների միջև կրեդիտ չափադրերի կամ այդ պայմանագրերը փոխարինող կարգադրեր (наряд)—պատվերների հիման վրա բանկի բաժանմունքը յուրաքանչյուր ամիս վորոշում է, թե տնտրողանի հաշվարկային փաստաթղթերի վազը (пробег) առաջիկա ամսում ինչպիսի տեղեկություն—ինչպիսի՞ ժամկետ պիտի ունենան:

Այդ ժամկետն ուղեղրված գումարների դիմաց արտադրվող փոխառվողթյունների ժամկետն է հանդիսանում: Փաստաթղթերի միջին վազի ժամկետները վորոշելիս բանկը բաժանմունքն առաջնորդվում է բանկի վարչություն հաստատած վազի տեղեկության ցուցակով:

Յեթե գնորդների հետ կնքած պայմանագրերը և կարգադրեր պատվերները չեն ծածկում (չեն ընդգրկում) պլանի մեջ նշված իրացման (ռեալիզացիայի) ամբողջ գումարը (բացի այն իրացումներից, վորոնք կապված են համատեղ գնորդների հետ, ակիրեդիտիվներով և հատուկ հաշիվներով կատարվող հաշվարկների հետ, վոր համայնացած սեկտորի հետ և այլն), միջին ժամկետը վորոշվում է այն նկատառումով, վոր պայմանագրերով չծածկված իրացման գումարի համար պահանջվում է վազի նվազագույն ժամկետ:

Ծանոթություն. Այն ժամանակ, յեր պայմանագրերը մի ամիս տեղի ժամանակի տեղեկություն են ընդգրկում, միջին ժամկետները վորոշելու հիմք են ծառայում պայմանագրերով ստուգված այլատեղ վաճառքի ամսական պլանները:

34. Ուղեղրված գումարների դիմաց Պետրանկի բաժանմունքները փոխառվողթյուններ են տալիս (իրենց վերադառ գրասենյակի հաղորդած լիմիտների կամ վերատուգիչ թվերի սահմաններում) այն չափով, վոր չափով տնտրողանները փաստորեն ապրանքներ են ճանապարհել իրենց այլատեղ գնորդներին: Այդ փոխառվողթյունները տրվում են ընեստր-պարտավորագրերի դիմաց, վորպիսի ընեստրները տնտրողանները պարբերաբար ներկայացնում են Պետրանկին, վերջինիս հետ համաձայնեցրած ժամկետներին, բայց վոր ուշ, քան յուրաքանչյուր դեկադր մեկ անգամ:

Այդ ընեստր-պարտավորագրերում ցույց պիտի արվի՝ անցած ժամանակաշրջանում այլատեղ գնորդներին ճանապարհած ապրանքների (ակցիյայի, վերագրի վճարների և փոխադրողթյունների հիմունքներով) արժեքն ըստ պլանային ինքնարժեքի: Հիշյալ ընեստր-պարտավորագրերի դիմաց Պետրանկի բաժանմունքը ժամկետային փոխառվողթյուն է տալիս՝ տվյալ ամսում այդ տնտրողանի համար վորոշված ժամկետով, ընդ վորում ժամկետը պիտի հաշվել վոր թե ընեստր-պարտավորագրերը ներկայացնելու օրից, այլ այն ժամանակաշրջանի վերջին օրից, վորի համար ներկայացվում է տվյալ ընեստր-պարտավորագրերը:

Որինակ, յեթե տնտրողանն ամսի 13-ին ներկայացնում է

յանկին՝ տմախ առաջին դեկադրում (ամսի 1-ից մինչև 10-ը) հաշվ-Փահկտուրների համաձայն ծանադարհած ապրանքների բեռ-տըր-պարտավորագրերն, այս դեպքում մարման ժամկետն վորո-չելու համար յեղակետ պիտի բնդունել վաչ թե ամսի 13-ն, այլ ամսի 10-ը:

Ծանոթութուն. Բեռատ-պարտավորագրերից դուրս են ձգվում այն հաշիվները, վորոնք կազմած չեն ապրանքների մատակարարման և ծա-ռայությունների մատուցման հետ, ինչպես նաև այն հաշիվները, վորոնք գրված են ապրանքները առաքելուց հետո 8 օր (և ավելի) հապաղումով:

35. Յերբ վաճառքի գինը պլանային ինքնարժեքից ավելի ցածր է, ուղեղրված գումարների դիմաց փոխառվությունները արվում են վաճառքի գնով, վորպեսզի տնտրդանը հնարվորու-թյուն չունենա իր վնասները բանկային միջոցներով ծածկելու: Այս սահմանափակումը չի տարածվում այն ձեռնարկությունների վրա, վորոնք իրենց վերադաս միավորությունների հետ հաշվարկ-ները կատարում են պլանային ինքնարժեքով, անկախ իրենց վա-ճառքի գնից:

36. Յեթե առանձնակի բեռատրներում նշված ապրանքները ճանադարհված են միմիայն հեռավոր կամ միմիայն մերձավոր վայրերը և գրանով իսկ տվյալ տնտրդանի համար վորոչված մի-ջին ժամկետներից խիստ չեղումներ են նկատվում, նման դեպքե-րում այդպիսի բեռատրների դիմաց տրվող փոխառվությունների ժամկետները համապատասխան չափով կարող են փոփոխվել:

Ծանոթութուն. Բանկի բաժանմունքը կարող է յերկարացնել միջին ժամկետը միայն այն դեպքում, յերբ յերկարատեղ ժամկետ պահանջող հեռավոր առաքումները տեղի յեն ունենում պայմանագրերի կամ կարգա-դիր-պատվերների համաձայն:

37. Առանձնակի դեպքերում, յեթե տնտրդանը վավերագրե-րով հաստատի, վոր փաստաթղթերի իրական վաղքի տևողու-թյունն ավելի յերկարատե և, քան այն ժամկետները, վորոնք սահմանված են բանկի վարչության կողմից, այդպիսի դեպքերում բանկի բաժանմունքը կարող է հետաձգել նման փոխառվություն-ների մարման ժամկետները առ-տուովին հինգ օրով:

Փաստաթղթերի չըջանառության հապաղումը, վորը տեղի յե ունենում գնորդների կողմից վճարումները չկատարելու հետե-վանքով, չի կարող պրոյոնդացիայի (ժամկետը հետաձգելու) հիմք ծառայել:

Ծանոթութուն. Բանկի բաժանմունքները պրոյոնդիայի այդպիսի իրավունքով ողովում են իրենց վերադաս գրասենյակի հայեցողությամբ:

38. Ուղեղրված գումարների փոխառվությունների դիմաց մատակարարողների համար առանձին ժամկետային պարտավորա-գրեր չեն վերցվում, յեթե հաշվարկները կատարվում են ակցեպ-տային ձևով կամ վերադիր վճարումներով և գրամական փոխա-դրություններով:

Ստացած փոխառվությունը վորոչված ժամկետներին մարե-լու պարտավորությունը ղետեղվում է ճանադարհած հաշիվ-Փակ-

տուրների բեռատրի մեջ, վորի հիման վրա էլ արվում է փոխա-տվությունը:

39. Այն տնտրդաններին, վորոնք իրենց մատակարարողների հետ կնքած պայմանագրերով պարտավորվել են վճարները ակցե-գիտիվների կամ հատուկ հաշիվների միջոցով կատարել, ուղե-ղրված գումարների դիմաց փոխառվությունները արվում են այդ պայմանագրերի հիման վրա: Նման փոխառվությունները տրա-մադրվում են առանձնապես ամեն մի ակցեգիտիվ տալու կամ հատուկ հաշիվ բացելու և յրացնելու դեպքում, կամ թե նախորդ արդեն բացված ակցեգիտիվն ու հատուկ հաշիվները հատուցո-ւնելու ձևով:

Ակցեգիտիվներին և հատուկ հաշիվներին համար տրվող փա-խառվությունների մարման ժամկետները վորոչելիս ի նկատի յե առնվում ակցեգիտիվ-հանձնարարության վաղքի տևողությունը մինչև մատակարարողին համատեղ բանկի բաժանմունքը, այնու-հետև վճարված հաշիվ-Փակտուրի վաղքի տևողությունը մատա-կարարողից մինչև գնորդը (ակցեգիտիվ տվողը) և վերջապես այն ժամանակամիջոցը, վորն անհրաժեշտ է ակցեգիտիվի կամ հա-տուկ հաշիվն ողտադործելու համար (առ-տուովին հինգ օր առ-կրեգիտի համար, տասն օր հատուկ հաշիվ համար):

Բոլոր դեպքերում փոխառվության առավելագույն ժամկետը չի կարող ավելի լինել, քան 20 օր ակցեգիտիվի համար և 25 օր հատուկ հաշիվ համար:

Յուրաքանչյուր այդպիսի փոխառվության դիմաց վերցվում են առանձին ժամկետային պարտավորագրեր:

Ծանոթութուն. Պետանկի բաժանմունքները ակցեգիտիվներին և հա-տուկ հաշիվներին համար փոխառվություններ են տալիս միայն այն դեպ-քում, յերբ տնտրդանի Փինանսական վիճակը չի ներում ակցեգիտիվ-ները կամ հատուկ հաշիվները բանալ իր տեղական միջոցների հաշվին:

40. Ուղեղրված գումարների փոխառվությունների դիմաց տրվող պարտավորագրերի մարումը կատարվում է սույն կանոն-ների 24 և 25 կետերում նշված կարգով:

Ե. Ժամկետային արտադրամային փոխառվություններ ապրանք-ների արտադրության և շրջանառության ժամանակավոր կարիքնե-րի համար

41. Պլանով չնախատեսված ժամանակավոր կարիքների հա-մար արամադրվող փոխառվությունները նպատակ ունեն նպատ-տելու պլանի իրագործմանը, յերբ ապրանքների արտադրության կամ շրջանառության ընթացքի հնարավոր չեղումների հետևան-քով տնտրդանը միջոցների կարճատե կարիքներ է ունենում, յեթե սակայն այդ չեղումները պլանի ամրոցվական կենսադո-ւումը չեն խախտում:

Այդ փոխառվությունները յերբեք մշտական աղբյուր չպիտի ծառայեն տնտրդանի չըջանառու միջոցները յրացնելու համար:

առաջ աշխատի փոխառվածությունների մարման ժամկետները 30 ամիսը ավելի չպիտի լինեն:

42. Ժամանակավոր կարիքների համար փոխառվածություններ կարող են արամադրվել հետևյալ դեպքերում:

ա) փոխադրական (տրանսպորտային) դժվարությունների և կոնվենցիոն արդեւքների դեպքում, յերբ ձեռնարկութեան պահանջներում պատրաստի արտադրանքի մնացորդը պրահի համեմատութեամբ ավելի մեծ չափերի յե հասնում:

բ) այն դեպքում, յերբ հաշիվները դնորդներին կողմից չվճարվելու պատճառով դադարում է պատրաստի ապրանքների առաքումը և դրա հետեանքով մատակարարողների մոտ գոյանում են պատրաստի ապրանքների գերպլանային մնացորդներ, չնայած այն հանգամանքին, վոր մատակարարողը ձեռնարկել է այդ ապրանքներն իրացնելու բոլոր միջոցները:

գ) այն դեպքում, յերբ ձեռնարկութեանից անկախ պատճառներով հում նյութերի և հալթայթման այլ ապրանքների անհամալուծ ստացվելու հետեանքով գոյանում են նյութական արժեքների գերպլանային մնացորդներ (յեթե միայն ձեռնարկութեանը դիմել է բոլոր միջոցներին, վորպեսզի մատակարարողները կատարեն մատակարարումը պայմանագրերով վորոշված ժամկետներին):

դ) յերբ պատրաստի արտադրանքի իրացումը հապաղում է առանձին դեպքերի բացակայութեան պատճառով (մատակարարողների մեղավորութեամբ) և դրա հետեանքով ավելանում է չափարոված արտադրութեանը: Նման դեպքերում փոխառվածությունները արվում են միայն այն ժամանակ, յերբ դնորդը պահանջում է մատակարարողների վերաբերմամբ սպառում է ներգործութեան բոլոր միջոցները:

Նման բնույթ կրող կարիքների դեպքում Պետականի բաժանմունքները կարող են փոխառվածություններ տալ այն յեղանակով և այն սահմաններում, վորոնք վորոշված են համապատասխան յերկրային զբաղեցումների կողմից:

43. Ժամանակավոր կարիքների համար տրվող փոխառվածությունների չափն ու ժամկետները վորոշում են Պետականի բաժանմունքները մանրադիմ վերլուծելով ձեռնարկութեանների ներկայացրած նյութերը (ի հաստատութեան իրենց հայտերի) և պարզելով նրանց ֆինանսական վիճակը: Հատուկ ուղղորդութեամբ ու գզուշութեամբ պիտի քննվեն տնտրողանքների այն զիմումները, վորոնցով նրանք ժամանակավոր փոխառվածություններ են խնդրում չափարոված արտադրութեան գերպլանային հավելման համար, քանի վոր այդ հոգվածը շատ դեպքերում քողարկում է տնտրողանքների վնասները:

Սույն կանոնների 42-րդ կետի «բ», «գ» և «դ» հոդվածներում հիշատակված ժամանակավոր կարիքների համար փոխառվածությունները տրվում են՝ պատրաստի ապրանքների, չափարոված արտադրութեան և այլ նյութական արժեքների գերպլանային մնացորդի պլանային ինքնարժեքի 90 տոկոսի չափով:

Վերաձեւակման և հետագա իրացման յենթակիտ նյութական արժեքների պլանային ինքնարժեքի տակ պիտի հասկանալ պլանով նախատեսված դնման արժեքը՝ վերադրել ծախքերի հաշիւումով:

Փոխադրական դժվարությունների և կոնվենցիոն արդեւքների հետեանքով ժամանակավոր փոխառվածություններ տրվում են պատրաստի արտադրանքի գերպլանային մնացորդի պլանային ինքնարժեքի 75 տոկոսի չափով:

Ծանոթութեւն: Պետականի բաժանմունքները ժամանակավոր փոխառվածություններ տալիտ են միայն այն դեպքում, յերբ տնտրողանի ֆինանսական վիճակը նրան հնարավորութեան չի տալիտ իր սեփական միջոցներով բավարարելու:

44. Տրանսպորտային դժվարությունների հետեանքով բանկի բաժանմունքը տալով արտապլանային փոխառվածություններ, միաժամանակ պիտի պահանջի, վոր տվյալ տնտրողանի այդ փոխառվածությունների գումարով առաջին հերթին մարի առևտրական կրեդիտորներին (պարտատերերին) ունեցած իր այն պարտքերը, վորոնք ծագել են ապրանքների վաճառքի ուղացումից՝ տրանսպորտային դժվարությունների առնչութեամբ: Կրեդիտորների (պարտապանների) պարտքը ավելանալու համար բանկը վոշ մի դեպքում արտապլանային փոխառվածություններ չի տրամադրում:

45. Տնտրողանքներից ժամկետային պարտավորադրել ստանալու յեղանակը, ժամանակավոր փոխառվածություններ մարելու կարգը և փոխառվածություններ ժամկետից առաջ դանձելու իրաւութեւնը նույնն են, վորը հիշատակված է սույն կանոնների 24 և 26 կետերում:

9. Հաշվարկային հաշիվ

46. Ձեռնարկութեան չահագործման (եքսպլուատացիայի) տակն տեսակի հաշվարկները կատարելու նպատակով տնտրողանի համար բացվում է հաշվարկային հաշիվ՝ նրան սպասարկող բանկի բաժանմունքում:

Ծանոթութեւն 1. Տնտրողանի կապիտալ շինարարութեան այն գործառնութեանների համար, վորոնք ՅԵՎԻ (Յերկարատե Վարկի Բանկի), կոմբանկերի և Ուկրայինբանկի կողմից չեն ֆինանսավորվում, բացվում է կապիտալ շինարարութեան հաշիվ:

2. Բյուջետային, հասարակական, պրոֆեսիոնալ և այլ կադմակերպութեանների, ինչպես և դիտահետազոտական ինստիտուտների համար, վորությունների, ինչպես և դիտահետազոտական ինստիտուտների համար, վորոնք տնտեսական աշխատանքներ չեն վարում, բանկի բաժանմունքներում բացվում են ընթացիկ հաշիվներ: Ընթացիկ հաշիվներով օգտվելու կարգը սահմանվում է համապատասխան կանոններով:

3. Կոլտնեսութեանների համար հաշիվներ բացելու կարգը սահմանվում է հատուկ հրահանգով:

4. Պետականի գործառնութեանները մյուտ բանկերի հետ հաշվառման և յենթակիւում կրեդիտորներին (թղթակցական) հաշիվների միջոցով դոյութեւն ունեցող յեղանակով:

47. Հաշվարկային հաշվի ծախքի բոլոր դործարքները տեղի չեն ունենում բացառապես այդ հաշվի կրեդիտային մնացորդի (кредитовое сальдо) սահմաններում: Հաշվարկային հաշվի վրա կարող դեբետային մնացորդ (дебетовое сальдо) ունենալ:

48. Յուրաքանչյուր մի գումար կարող է վճարվել կամ դուրս գրվել հաշվարկային հաշվից բացառապես հաշվետվող հրամանով:

Ծանոթություն 1. Կատարողական փաստաթղթերով բանադանձումները կատարվում են որենքով սահմանված կարգով:

2. Տնտրողանի համապատասխան հանձնարարության բացահայտության գեղջում բանկն ինքնուրույնարար դուրս է գրում տնտրողանի հաշվարկային հաշվից իրեն հասանելի՝ փոխառությունները՝ ժամկետային վճարները, ինչպես նաև բանկային տոկոսները:

3. Յեթև տնտրողանը հաշիվ-Փակտուրները ակցեպտի չի յենթարկում և սահմանված ժամանակամիջոցում բանկին չի տեղեկացնում ակցեպտից հրաժարվելու մասին, այդ գեղջում բանկը, ակցեպտի կանոնների համաձայն, ավտոմատիկորեն դուրս է գրում Փակտուրի գումարը տնտրողանի հաշվից՝ վերջինիս կրեդիտային մնացորդի սահմաններում:

49. Տնտրողանն իրավունք չունի՝ ա) հաշվարկային հաշվից արենքով արդեն լրված ավանսներ վճարել և բ) հաշվարկային հաշվից անմիջապես տեղի ծախքեր կատարել կապիտալ շինարարության համար: Նման արարքների դեպքում ինչպես և միջոցներն ապուրինի ոգտադործման դեպքում մեղավորներին բանկը պատասխանատվության է կանչում և փոխառությունների գումարը ժամկետից առաջ բուսադանձում, հարկ յեղած դեպքում տարածելով այս բուսադանձումը փոխառվի լիկվիդ (հեշտությամբ իրացվող) արժեքներին վրա:

Ծանոթություն: Ավանսներ վճարելու արդենքը տալանվում է նաև այն կազմակերպությունների վրա, վորոնք ընթացիկ հաշիվներ ունեն:

50. Յեթև տնտրողանը իր հաշվարկային հաշվում ազատ միջոցներ ունենալով հանդերձ ուշացնում է իր կրեդիտարներին (մտակարարորդներին և վերադաս ողակներին) հասանելիք վճարումները և գրանցված իսկ ողակում է առեարական վարկով, բանկի բաժանմունքներն այդպիսի արարքները համարելով վարկային ուսփորմի որենքի խախտում, պիտի կիրառեն վարկային ներգործության միջոցներ:

ՀԱՇՎԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՇՎՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

1. Հաշվարկային հաշիվները բացվում են պետական ձեռնարկությունների և կոոպերատիվ կազմակերպությունների համար սույն կանոնների հիման վրա և Միութենական կենտրոնորդի մի և Ժողովրդի 1930 թ. հուլիսի 23-ին ընդունած «կոոպերատիվային պայմանագրի մասին» և ԱՊԽ-ի 1931 թ. հուլիսի 2-ին ընդունած «չըրջանառու միջոցների մասին» փորձումների համաձայն:

2. Հաշվարկային հաշիվներում կենտրոնանում են 1-ին կետում հիշված տնտրողանների այն բոլոր դործարքները, վոր կատարում է Պետրանկը՝ տնտրողանների սեփական և շըրջանառու միջոցների ընդունելն ու պահպանելը, նրանց միջև տեղի ունեցող ամեն տեսակի հաշվարկումները (հաշիվ-Փակտուրների, հաշվարկման չեկերի, վճարման հանձնարարությունների, փոխադարձ հաշվանցումների և ներքին հաշվարկների), նրանց պարտավորությունների վճարումներն ու ծախքերի կատարումը:

3. Յուրաքանչյուր տնտրողանի համար կարող է բացվել միայն մեկ հաշվարկային հաշիվ:

4. Այն տնտրողանները, վորոնց համար Պետրանկում հաշվարկային հաշիվներ են բացված, այլ վարկային հիմնարկություններում և Պետխնայողական գրամարկդներում չեն կարող ունենալ վորևե հաշիվ և չեն կարող կատարել վորևե դործառնություն: Բացառություններն ամեն մի առանձին դիպվածում կարող են տեղի ունենալ միմիայն Պետրանկի հատուկ թույլտվությամբ:

5. Իրենց բոլոր աղատ միջոցները տնտրողանները պարտավոր են կենտրոնացնել իրենց հաշվարկային հաշիվներում: Հաշվարկային հաշիվը բացառապես կրեդիտային մնացորդ կարող է ունենալ:

6. Հաշվարկային հաշվից Պետրանկը գումարներ է դուրս գրում և վճարումներ կատարում միմիայն այդ հաշվի կրեդիտային մնացորդի սահմաններում:

7. Հաշվարկային հաշվին գումարներ գրանցելու և այդ հաշվից գումարներ դուրս գրելու համար հիմք են ծառայում՝ մուծումների հայտարարությունները, չեկերը, վճարման հանձնարարությունները, հրաման-բեեսարները, հաշիվ-Փակտուրները վճարողի ակցեպտով կամ առանց ակցեպտի (որենքով և Պետրանկի կանոններով նախատեսված դեպքերում) և այլ փաստաթղթեր:

8. Հաշվարկային հաշիվ բացելու համար տնտրողանները պիտի ներկայացնեն Պետրանկի համապատասխան հիմնարկին՝ 1) սահմանված ձևի դիմում, 2) համապատասխան կերպով ձևակերպված կանոնադրություն կամ պայմանագիր, վորով կարգավորվում է նրանց դործունեությունը, 3) այն անձնավորությունների անվտանգության, վորոնք նրանց կողմից լիազորված են ստորագրելու չեկեր, հրամաններ, չեկերի մակագրություններ, բեեսարներ ու ակցեպտներ. պիտի ներկայացվեն նաև այդ անձանց ստորագրությունների նմուշները. 4) հավատարմագրեր կամ այլ փաստաթղթեր, վորոնք հաստատում են այդ անձանց լիազորությունները՝ տնտրողանի անունից հաշվարկային հաշիվ բացելու և այդ հաշիվը տնտրելու վերաբերմամբ:

Հիշյալ հավատարմագրերն ու փաստաթղթերը հաստատված պիտի լինեն Պետրանկի կանոնների համաձայն:

9. Իրենց տված հավատարմագրերի վերացման մասին տնտրողանները պարտավոր են գրավոր ձևով տեղեկացնել իրենց հաշվարկային հաշիվը պահող Պետրանկի բաժանմունքին, անկախ այն

հանդամանքից, թե այդ մասին արդյոք հայտարարված և մամուլի միջոցով, թե՞ վրչ: Համատարմադրի վերացումը (վոչնչացում)՝ Պետրանկը կատարվող գործարքների վերաբերմամբ ուժի մեջ և մասնում այն մոմենտից, յերբ Պետրանկի համապատասխան հիմնադրը համատարմադրի վերացման մասին գրավոր հաղորդագրություն և ստանում:

10. Համապատասխան տնտրողանների հետ համաձայնեցրած ժամկետներին Պետրանկը պարբերաբար ուղարկում և նրանց՝ հաշվարկային հաշիվների քաղվածքները: Այդ քաղվածքները Պետրանկը կարող և ուղարկել հաշվարկային հաշիվների մեջ գրանցումներ կատարելու հաջորդ որը: Յուրաքանչյուր քաղվածքի մեջ նշվում և հաշվարկային հաշիվի մնացորդը: Այն դեպքում, յերբ գրանցումը կատարվում և առանց հաշվարկային հաշիվի սեփականատիրոջ հրամանի, քաղվածքին կցվում են այդպիսի գրանցումը պարզաբանող փաստաթղթեր: Նման փաստաթղթեր չկցելու դեպքում Պետրանկը գրանցման բացատրությունը ղեկավարում և հենց քաղվածքի մեջ: Մնացած փաստաթղթեր կցելը պարտադիր չէ:

Թե քաղվածքները և թե նրանց կցված փաստաթղթերը կորչելու կամ չհանձնելու դեպքում տնտրողանը պիտի հայտնի Պետրանկին վրչ ուշ, քան հետևյալ քաղվածքն ստանալու հաջորդ որը:

11. Հաշվարկային հաշիվի քաղվածքը ուղարկելու որաթվից ամենաուշը 10 որվա ընթացքում տնտրողանը հաղորդում և Պետրանկին իր առարկությունները քաղվածքի տվյալների դեմ: Յեթե այդ ժամանակամիջոցում տնտրողանն առարկություններ չի հարուցում, Պետրանկի նշանակած մնացորդը համարվում և հատառված: Տնտրողաններն իրավունք չունեն հերքել հաստատված մնացորդը հիմնվելով հաշվարկային հաշիվի գրանցումների վրա:

12. Տնտրողանները պարտավոր են անմիջապես հաղորդել Պետրանկին այն դումարների մասին, վորոնք սխալմամբ գրված են նրանց հաշվարկային հաշիվի կրեդիտին կամ դեբետին:

13. Պետրանկի հանդեպ մատակարարողն ու վճարողը չեն կարող առարկություններ անել այն գրանցումների վերաբերմամբ, վոր կատարել և Պետրանկը նրանց հաշվարկային հաշիվներում՝ կողմերի միջև տեղի ունեցող հաշվարկումների կանոնների և հրահանգների համաձայն: Կողմերի փոխհարաբերություններից բխող առարկություններն ու պահանջները Պետրանկը չի ընդունում: Առարկությունների չուրջը ծագող վեճերը կողմերը կարողա՝ վորում են անմիջականորեն, իսկ առարկություններից բխող հաշվարկները, ինչպես նաև տուգանքի ու տուժանքի պահանջները, Պետրանկը գրանցում և հաշվարկային հաշիվներին միայն այն դեպքում, յերբ նա ստանում և վճարողների կարգադրությունները (հրամանները) կամ այն մարմինների վորոշումները, վորոնք իրավասու չեն լուծելու կողմերի միջև առաջացող վեճերը: Պահանջները բավարարելու համար վճարումներ կատարելու հրամաններն ուղարկվում են Պետրանկի այն բաժանմունքին, վորտեղ

պահվում և դեբետորի (պարտատիրոջ) հաշվարկային հաշիվը: Իսկ չի գրանցում այն պահանջները, վորոնք գումարը 100 ուրբայից պակաս և:

14. Պետրանկը պատասխանատվություն չի կրում իրեն ներկայացրած հաշիվ-ֆակտուրների վավերականության, ոեկվիլիբրաների առկայության, նրանց պարունակած տեղեկությունների և թվաքանական հաշվարկների ճշտության համար:

Յեթե հաշվարկային հաշիվներից դուրս գրված չեկերի, հաշիվ-ֆակտուրների, բեեստրների և այլ փաստաթղթերի ստորագրությունները կամ բովանդակությունը կեղծված են, դրանց կամ այլ դեղծարարությունների հետևանքով առաջացած վնասը կրում և տնտրողանը, յեթե միայն չհաստատվի Պետրանկի մեղավորությունը:

Հրաման-բեեստրների վրա դնորդի գրած ստորագրությունները Պետրանկը համեմատում և իր մոտ յեղած ստորագրությունների նմուշների հետ:

15. Չեկերը գրվում են Պետրանկի պատրաստած հատուկ բլանկներին վրա, վորոնք հաշվարկային հաշիվի սեփականատերը պիտի պահի փակվելի տակ: Առանձին չեկերը, չեկի բլանկները կամ չեկի գրեզույի կորչելու կամ գողացվելու դեպքում տնտրողանը պարտավոր և անմիջապես գրավոր ձևով հաղորդել Պետրանկի այն բաժանմունքին, վորտեղ պահվում և նրա հաշվարկային հաշիվը, ցույց տալով կորցրած չեկերի քանակն ու համարները:

16. Չեկերը գրվում են, չըջանառություն կատարում և վճարվում՝ չեկերի որևիցե և սույն կանոնների հիման վրա:

Այն փաստաթուղթը, վորը չի համապատասխանում չեկերի պահանջներին կամ յեթե չեկը սահմանված բլանկի վրա չե գրված, չեկ չի համարվում. սակայն, յեթե նրա վավերականությունը վորեն կասկած չի հարուցում և յեթե նա պարզորոշ կերպով արտահայտում և չեկ տվողի ցանկությունը, Պետրանկը կարող և ընդունել այդ փաստաթուղթը իրեն իրեն ուղղված մի հրաման՝ դրամական գումարներ վճարելու կամ փոխանցելու համար:

17. Չեկի բլանկի վրա չեկի գումարը և չեկ-տվողի ստորագրությունը պիտի լինի ձևազիր, թանաքով գրված:

18. Պետրանկն իրավունք ունի հրաժարվել չեկը վճարելուց և այդ հրաժարման համար նա վրչ մի պատասխանատվություն չի կրում, յեթե նա կասկածելի չե համարում չեկը, նրա վրա յեղած ստորագրություններն ու մակագրությունը և կամ թե չեկի գումարը չի համապատասխանում հաշվարկային հաշիվի մնացորդին:

Պետրանկն ընդունում և հաշվարկման չեկերը (չեկերի որևիցե 10-րդ կես) միայն այն դեպքում, յեթե չեկի գումարը փոխանցվում և Պետրանկի հիմնարկներում բացված մի վորեն հաշիվ և կամ փոխանցվում և նույն քաղաքում գտնվող մի այլ վարկային հիմնարկության հաշիվին, յեթե միայն վերջինս մասնակցում և հաշվարկային բաժնին (расчетный отдел) կամ Պետրանկում թղթակցային հաշիվ ունի:

19. Հաշվարկային հաշվից գումարներ դուրս գրելու կամ կանխիկ վճարումներ կատարելու հրամանները պիտի լինեն տնվա-
նական և տնտրոգանի կողմից ստորագրված: Այդ հրամանների
գումարները գրված պիտի լինեն տառերով: Հրամանի ստորա-
գրությունը կամ բովանդակութունը կեղծված լինելու հետևան-
քով առաջացած վնասը կրում և տնտրոգանը, յեթե չհաստատվի
բանկի մեղավորությունը:

20. Տնտրոգանը պարտավոր և նշել, թե ի՞նչ նպատակի յեն
ծառայում կանխիկ վճարումները կամ հաշվից հաշիվ փոխանցվող
գումարները:

21. Հաշվարկային հաշվի տոկոսներն ու կոմիսիան հաշվելու
կարգը սահմանում և Պետրանիկի վարչությունը, ընդ վորում այդ
կարգը կարող և փոփոխվել՝ 10 որ առաջ տնտրոգանին նախադա-
շացնելով:

22. Հաշվարկային հաշիվը փակելու կամ նրա գործառնու-
թյունները դադարեցնելու դեպքում հաշվարկային հաշիվը յեղրա-
փակվում և նույն այդ որը: Այս դեպքում տնտրոգանը պարտավոր
և վերադարձնել Պետրանիկին չողտադործված չեկային գրքույն-
ները:

23. Տնտրոգանները պարտավոր են յենթարկվել Պետրանիկի
կողմից հրատարակվող կանոններին և հրահանգներին:

ՀԱՎԵՆՎԱՍ

Հաշվարկային հաշիվ բացելու համար ներկայացվող դիմումի մեջ
Պետական բանկի

գրասենյակին
բաժանմունքին

Տնտրոգանի անունը

Հասցեն

ԴԻՄՈՒՄ

Մնորում ենք բացել մեզ համար հաշվարկային հաշիվ՝ Պե-
տանիկի հաշվարկային հաշիվների կանոնների հիման վրա, վորպիսի
կանոնները մեզ հայտնի յեն և մեզ համար պարտադիր ուժ ունեն:

Ստորագրություն

ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՓՈԽԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Ի. ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՓՈԽԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՇԻՎՆԵՐԸ

1. Ժամկետային նպատակային փոխառությունների հաշիվ-
ներ բացվում են այն պետական ձեռնարկություններին ու կոոպե-
րատիվ կազմակերպություններին, վորոնք տնտեսահաշվի յեն առ-
ջեկ և վարկավորվում են Պետրանիկում:

Ժամկետային նպատակային փոխառությունների հաշիվ բա-
ցելու համար տնտրոգանը ներկայացնում և Պետրանիկին սահման-
ված ձևի դիմում (հավելված 1):

2. Ժամկետային նպատակային փոխառությունների համար
արվող պարտավորագրերը ստորագրող անձանց լրագրություն-
ները, ինչպես և Պետրանիկին ներկայացվող դիմումներն ու այլ
փաստաթղթերը պիտի ձևակերպվեն «Հաշվարկային հաշիվների
կանոնների» 8 և 9 կետերի համաձայն:

3. Տրամադրվող փոխառությունների բնույթին համեմատ
տնտրոգանին կարող են բացվել ժամկետային նպատակային փո-
խառությունների հետևյալ հաշիվները. ա) պլանային փոխա-
ռությունների հաշիվ, վորն ընդգրկում և նյութական արժեքնե-
րի սեղոնային կուտակումների համար տրվող փոխառություն-
ները, ինչպես և ապրանքների արտադրության ու շրջանառու-
թյան սեղոնային պրոցեսների հետ կապված ծախսերի համար
արամագրվող վարկերը:

բ) Ուղեգրված գումարների դիմաց արվող փոխառություն-
ների հաշիվ:

գ) Տնտրոգանների ժամանակավոր կարիքների համար տրվող
արտապլանային փոխառությունների հաշիվ:

4. Տնտրոգանը պարտավոր և ներկայացնել բանկին՝ կարգա-
վորող մարմինների կողմից հաստատված իր ֆինանսական պլանի
ու դիրեկտիվ բալանսը, իր հաշվետու բալանսները (Պետրանիկի
ու ղերեկտիվ բալանսը, իր հաշվետու բալանսները կողմից սահմանված
համաձայնությամբ գերատեսչությունների կողմից սահմանված
ձևերով), այլապես դնորդների հետ կնքած պայմանագրերը, վո-
րոնք նախատեսում են հաշվարկման յեղանակները՝ ափսոսաբար,
վերադիր վճարների և փոխադրությունների միջոցով, այլապես
մատակարարողների հետ կնքած պայմանագրերը, վորոնք նախա-
տեսում են հաշվարկումներն ափսոսաբար իրենց կամ հատուկ հաշիվ
միջոցով, և բոլոր այն նյութերն ու տեղեկությունները, վորոնք
պահանջվում են բանկի կողմից:

5. Փոխառություններ ստանալու համար կլիյենտը ներկա-
յացնում և բանկին սահմանված ձևի դիմում (տես հավելված 2),
վորի մեջ նշում և փոխառության նպատակը, չափը և մարման
ժամկետները, ապահովության կազմն ու արժողությունը:

6. Բանկի բաժանմունքները ժամկետային նպատակային վար-
կեր տալիս են միմիայն բաժանմունքի վարիչի կամ նրան փոխարի-
նող անձնավորության գրավոր թույլտվությամբ:

7. Փոխառություն ստանալու համար ներկայացվող դիմումի
հետ ժխտամանակ տնտրոգանը յուրաքանչյուր փոխառության
դիմաց բանկին տալիս և առանձին ժամկետային պարտավորագրեր
(հավելված 3):

8. Ուղեգրված գումարների դիմաց փոխառություններ սա-
լու դեպքում սույն կանոնների 5 և 7 կետերում թված փաստաթղ-
թերը փոխարինվում են մեկ բեկատու-պարտավորագրով (հավե-
լված 4):

9. Ժամկետային նպատակային փոխառությունների հաշիվներ
83

րի առնչութեամբ բանկի և տնտրողանի միջև ծագող փոխհարա-
բերութիւնները վարչական են սույն կանոններով, Պետրանկի
վարկային աշխատանքի կանոններով, ինչպես և տնտրողանի՝ բան-
կին ներկայացրած պարտավորագրերով ու դիմումներով:

10. Փոխառութիւնը տալու դեպքում համապատասխան գա-
մարը տնտրողանի փոխառութեան հաշվից փոխանցվում է նրա
հաշվարկային հաշվին:

11. Ժամկետային նպատակային փոխառութիւնների հաշվի
տալիսներն ու կոմիսիան սահմանում է Պետրանկի վարչութիւնը,
ընդ վորում փոփոխութիւնների դեպքում 10 որ առաջ տնտրողա-
նը նախադրույացվում է:

12. Յեթե տնտրողանը վորոշված ժամկետին չի մարում փո-
խառութիւնը կամ չի կատարում սույն կանոնների մի վորեւ
կէտը, բանկը կիրառում է վարկային ներդրութեան հետեւյալ մի-
ջոցները.

ա) դադարեցնում է վճարումները ժամկետային նպատակա-
յին փոխառութիւնների հաշվից.

բ) դանձում է տնտրողանից նրա պարտքը:

13. Դանձումը (12-րդ կէտ, «բ») կրականացնելու համար
բանկը կրավումը ունի՝

ա) այն բոլոր դումարներն ու արժեքները, վորոնք պատկա-
նում են տնտրողանին և ինչ-ինչ գործառնութիւնների հետե-
վանքով գտնվում են Պետրանկի հիմնարկներում (ի թիւս դրանց
նաև տնտրողանի հանձնարարութեամբ բացված ակիրեղիտիվների
և հատուկ հաշիվների դումարները), հաշվանցման (зачет)
կարգով գործադրել տնտրողանի պարտքը մարելու համար.

բ) սեփական տնտրինութեամբ վաճառել բանկում գրավ դըր-
ված ապրանքներն ու արժեքները.

գ) բռնագանձումը տարածել տնտրողանի ամեն մի ապրանքի
և արժեքի վրա:

Տնտրողանին պատկանող ապրանքներն ու արժեքներն իրացնե-
լու դեպքում Պետրանկը 3 որ առաջ նախադրույացնում է տնտրո-
ղանին: Հաշվանցումը կատարվում է առանց նախադրույացման:

14. Յեթե փոխառուն չի կատարում բանկի հանդեպ իր ստանձ-
նած պարտավորութիւնները, մասնավորապես բոտ նպատակի չի
գործադրում նպատակային վարկը, կամ թե սխալ տեղեկութիւն-
ներ է ներկայացնում, — բանկն իրավասու յե՝ փոխառութիւնը
մինչթամկետային կարգով մարելու պահանջ դնել և 13-րդ կէ-
տում հիշատակված ներգործական միջոցներին դիմել:

15. Բանկի հանդեպ իր ֆինանսական պարտավորութիւնները
չկատարող տնտրողանին, բացի 13-րդ կէտում թված ձեռնար-
կումներից, բանկը մտցնում է անվճարունակ կադմակերպութիւն-
ների ցանկի մեջ՝ ի դիտութիւն ընդհանուրի հայտարարելու հա-
մար:

16. Բացի 13-րդ կէտում թված դեպքերից, Պետրանկն իրա-
վանք ունի փոխառութեան մինչթամկետային մարման պահանջ

դնել, յեթե փոխառութեան ապահովութիւն ծառայող ապրանքի
իրացումը, տնտրողանի կնքած պայմանագրերի համաձայն, տե-
ղի յե ունենում փոխառութեան մարման ժամկետներից միւրի
վաղ ժամկետներում, ինչպես նաև այն դեպքում, յերբ այդ ապ-
րանքի իրացումը կատարվում է ավելի արագ, քան այդ նախա-
տեսնված է իրացման պլանով կամ պայմանագրերով:

17. Տնտրողանը պարտավոր է յենթարկվել Պետրանկի վա-
րկային կողմից հրատարակվող կանոններին և հրահանգներին:

II. ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿԱՅԻՆ ՓՈՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

18. Ժամկետային նպատակային փոխառութիւնները տը-
վում են Պետրանկի վարկային աշխատանքի հիմնական կա-
նոններով և Ժողովրդական տնտեսութեան առանձին հատվածների
վարկավորման կանոններով սահմանվող չափով, ընդ վորում այդ
փոխառութիւնները ապահովվում են՝

ա) փոխառվի պատասխանատու պահպանման (ответственное
хранение) տակ գտնվող կամ բանկի պահեստներում պահվող
ապրանքների գրավականով կամ՝

բ) շրջանառութեան մեջ գտնվող ապրանքների գրավականով:

19. Փոխառութիւնը ստանալու ժամանակ փոխառուն բանկին
ներկայացնում է ցուցակ-տեղեկանք գրավ դրված ապրանքների
առկայութեան մասին, նշելով այդ ապրանքների պահեստաւորը:
Հետագայում փոխառուն բանկին պարբերաբար տեղեկանքներ է
ներկայացնում ապրանքների չարժման մասին: Ներկայացվող
ցուցակներն ու տեղեկանքները պիտի համապատասխանեն բանկի
սահմանած ձևին:

20. Յեթե գրավականը թողնվում է փոխառվի պատասխանա-
տու պահպանման տակ, նա տալիս է բանկին սահմանված ձևի
(հավերված 5) պահպանման ընկալագիր (сохранная расписка)
և իրավունք չունի դրավ դրված ապրանքի վերաբերմամբ վորեւ
տնտրինութիւն անել, առանց բանկի հատուկ թույլտվութեան:

21. Շրջանառութեան մեջ գտնվող ապրանքի գրավի դեպքում
ապրանքը մնում է փոխառվի մոտ, վորն իրավունք ունի փոխա-
ապրանքը մնում է փոխառվի մոտ, վորն իրավունք ունի փոխա-
րինել այդ ապրանքը ուրիշ ապրանքով (իր արտադրանքի, հումքի
և նյութերի կողմից), այն պայմանով միայն, վոր ապրանքի
արժեքը վարկի բացման ժամանակ պայմանավորված գումարից
պակաս չլինի:

22. Բանկի տված փոխառութիւնների ապահովութիւն ծա-
ռայող ապրանքների առկայութեան, ամրագրութեան և անձեռմխե-
լիութեան համար, ինչպես և սույն կանոնները կատարելու հա-
մար փոխառուն կրում է նյութական պատասխանատվութիւն:
Իսկ նրա պաշտոնյաները նաև քրեական պատասխանատվութիւն
են:

23. Ամեն մի ժամանակ բանկն իրավունք ունի ստուգել ապ-
րանքների առկայութիւնը, արժեքն ու պահելու պայմանները,
ինչպես և ստուգել փոխառվի ներկայացրած տեղեկութիւններն

ու հաշվետվութիւնը: Ստուգումը կարող ե կատարուի՝ փոխառ-
վի դրքերն ու փաստաթղթերը քննելով և նրա պահեստները զե-
ռելով: Ստուգման ծախքերը կատարվում են փոխառվի հաշվին:

24. Յեթե գրավ դրված ապրանքը լիովին կամ մասնակի չա-
փով փչանում ե (ինչ պատճառից ել դա առաջանա), փոխառուն
պարտավոր ե անմիջապէս մարել իր պարտքը կամ լրացնել ապա-
հովութիւնը: Վարկն ապահովող նյութական արժեքների պաշա-
րի նվազման դեպքում ևս նա պարտավոր ե մարել իր պարտքը:

25. Ժամկետային փոխառութիւնները ապահովող ապրանք-
ների վերաբերմամբ բանկն ունի դրավառուի (залогодержателю)
այն բոլոր իրավունքները, վորոնք նախատեսված են Պետքանկի
կանոնադրութեամբ և կանոններով:

26. Պետքանկն իրավունք ունի փոխել ապրանքները պահելու
յեղանակը, դնելով իր փականքները և իր պահակը, ինչպէս և
գրավ դրված ապրանքները իր հայեցողութեամբ փոխադրել ուրիշ
պահեստներ: Փոխառուն պարտավոր ե կատարել բանկի այն բո-
լոր պահանջները, վորոնք բղխում են սույն կետից:

27. Սեղոնային ծախքերի գիմաց տրվող փոխառութիւնների
համար սահմանվում են հետևվյալ լրացուցիչ պայմանները.

ա) այս փոխառութիւնները տրամադրվում են իրեն ավանա-
ներ ապագա ծախքերի համար կամ իրեն հատուցում արդեն կա-
տարված ծախքերի, վորոնք նախատեսված են տնտրողանի սլա-
նով:

բ) սեղոնային ծախքերի համար տրվող փոխառութիւնների
գիմաց ապահովութիւն են հանդիսանում այն նյութական արժեք-
ները, վորոնք ծագում են ապրանքների սեղոնային արտադրութեան
և շրջանառութեան համապատասխան պրոցեսների հետեանքով,
իսկ մինչև նրանց յերեան գալը ապահովութիւն են հանդիսանում
տնտրողանի բոլոր այլ լիկվիդ նյութական արժեքները:

28. Տնտրողանի ժամանակավոր կարիքների գիմաց տրվող
արտադրանային փոխառութիւնների համար սահմանվում են հե-
տևվյալ լրացուցիչ պայմանները:

ա) փոխառուն պարտավոր ե բաժ կին ներկայացնել արտադրա-
նային վարկի անհրաժեշտութիւնը հիմնավորող փաստաթղթեր՝
մասնավորապէս այն փոխառութիւնների համար, վորոնք տրա-
մադրվում են տրանսպորտային դժվարութիւնների և կո՛վէնցիան
արդեւքների հետեանքով, պահանջվում ե ներկայացնել ճանա-
պարհների հաղորդակցութեան կամ ծովաղնացողութեան մարմին-
ների տեղեկանքները, վոր իրոք գոյութիւն ունեն այդպիսի դժ-
վարութիւններ և արդեւքներ:

բ) փոխառուն պարտավոր ե հաշվային տվյալներ ներկայաց-
նել այն մասին, վոր իր մոտ գոյացած նյութական արժեքների
մնացորդները գերազանցում են արդժինպլանով նախատեսված
մնացորդների նորմայից:

Հավելում 1.

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ Գրասենյակին
Բաժանմունքին

Տնտրողանի անունը

Հասցեն

Դ Ի Մ Ո Ի Մ

Խնդրում ենք բացել մեզ համար ժամկետային նպատակային փոխա-
ռութիւնների հաշիւ

Պարտավորում եմ ենք յինթարկվել Պետքանկի կանոններին, վորոնք վե-
րաբերում են ժամկետային նպատակային փոխառութիւններին և Պետքանկի
կողմից հրապարակվող բոլոր կանոններին և հրահանգներին:

Ստորագրություն

Հավելված 2.

Գնահատելու ընդերքի . . . Գրանցման
Բաժնի մուկներին . . . Զարգ.
Փոխառուի անունն ու հասցեն

ԴԻՄՈՒՄ ՆՈՒՄ

Խնդրում ենք արտադրել մեզ ժամկետային
նպատակային փոխառություն, գումարով առաջ

[առանձին]

հետևյալ նպատակներին

[մանրամասն հոգե]

Փոխառությունը տրամադրվում է՝ ա) փոխա-
ռուի պատասխանատվության տու պահպանման տակ գումարով կամ
բանկի պահանջարկները հանձնվող ապրանքների գրա-
վանակով, բ) շահառություն մեջ գտնվող ապրանք-
ների գրավակառույթ, Ընդ որում գրավ գրված ապ-
րանքի պահպանումը ինքնաբերական է
վաճառքի իրերը չի կարող ավելի

նվազ լինել քան առաջ. Ստացվող փոխառությունը պարտավորվում
ենք մտրել հետևյալ ժամկետներին

Գումարը	Ժամկետները	Գումարը	Ժամկետները

Ընդամենը կցում ենք ստորև հիշված փաստա-
թղթերը ըստ քանակի ահմանով ձևեր.

1. Ցուցակ-տեղեկանք՝ բոլոր կետի համաձայն
բանկին գրավական տրվող ապրանքների մնացորդ-
ների մասին առաջինը հշված նրանց պա-
հեստառությունը:

2. ժամանակամիջոցում սեղո-
նային արտադրական պրոցեսների համար կատարած
ծախքերի հաշվետվությունը:

3. Փոխառուի պատասխանատու պահպանման
տակ մնալող (համաձայն «ա» կետի)՝ գրավ գրված
ապրանքի պահպանման ընկալադիրը:

4. Ժամկետային պարտավորադրերը

համար, ընդհանուր գումարով առաջ

5.

6.

7.

Պարտավորվում ենք յեղթորվել ժամկետա-
յին նպատակային փոխառություններին վերաբերող
Գնաքանակի կանոններին:

« » 193 թ.

Ստորագրություններ

1. Վարկառու պա-
հանքի սեկտորի
յեզ. ակադեմիային

(Ցերակապության
մեջ ցույց են տրվում
լիմիտը և նույն
նպատակով առաջ
արված փոխառու-
թյունները)

2. Կարգադրու-
թյուն

Տրամադրել փոխա-
ռություն առաջ.

առանձին 0/0-ով
« » 193 թ.

Կառավարիչ

3. Բանկի գրառ-
ցումները

« » 193 թ.

Դեբետ

Բալանս, հաշիվ Ն

Անձն, հաշիվ Ն

Կրեդիտ

Բալանս, հաշ. Ն

Անձն, հաշ. Ն

Ստորագրություն

Լորիսյան

Փոխառուի անունը
չիվ նրա հաշվառության հաշվի Ն

ԺԱՄԿԵՏԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐԱԳԻՐ

№

Հազար իննը հարյուր յեղթուս

թվի

(ժամանակամիջոցում)

պարտավորվում ենք վճարել ՆՍՄ Գնառանձին
բանկին

(վճարման վայրը)

Ռուբ.

(տարեկան)

վոր մենք ստացել ենք նպատակային վարկի
դիմաց:

Գաղաք

« » 193 թ.

Ստորագրություններ

Կ Ե Դ Ե

Կ Ե Դ Ե

Օրի նաչ	Փոխառուի անունը Հասցեն	Վճարման ժամկետը Բենետրը բաշկում ստացվելու որաթիվը
Ուղեգրված գումարների դիմաց ստացված փոխառություն ԲԵՆԵՏՐ-ՊԱՐՏԱՎՈՐԱԳԻՐԸ № « 193 թ. Պետական բանկի գրասենյակին բաժանմունքին Խնդրում ենք ուղեգրված գումարները դիմաց տալ մեզ փո- խառություն ունեւ գումարով (տառերով) որ ժամկետով, համաձայն մյուս յերեսի վրա թված հաս հաշիվ-Փակտուրներին գումարով պլանային (հաշվարկային) Ըստ վաճառքի արժողութային, վերադարձի ապ- րանքներն ուղարկել ենք մեր աշխատող գնորդներին 193 թվի « »-ից մինչև 193 թվի « »-ը: Պարտավորագրի գումարը պարտավորվում ենք մարել (ժամկետը տառերով) Այս փոխառությունը գումարը խնդրում ենք փոխանցել ձեզ մոտ ունեցած՝ մեր № հաշվարկային հաշվին: Ստորագրութ յունենի Կնիքի տեղը		
Բ ա ն կ ի ն շ ու մ ն ե ռ ը		
I. Վարկա-սլա- նային սեկտորի յեզրակացու- թյունը	II. Կարգադրություն	III. Գրանցումներ փոխա- ռություն տալու ժամա- նակ
	Տալ փոխառություն ուներ Մարման ժամկետը « 193 թ. Կառավարիչ՝ « 193 թ.	« 193 թ. Դերեա՝ Բալանս, հաշիվ № Անձնակ, հաշիվ № Կրեդիտ՝ Բալանս, հաշիվ № Անձնակ, հաշիվ № Ստորագրութ յունենի՝

№ № ըստ կարգի	Հաշիվ Փակտուր- ներին № №	Ժամանակաթիվը (դատուն)		Վճարողի բնակավայրում գտնվող բանկի բաժան- մունքի անունը	Գումարը
		Հաշիվ Փակտուր- ները զրեկու	Ապրանք- ները ճա- նապար- հելու		
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					

Հնդամենը ուներ.

Ստորագրութ յունենի՝

ՔԱՆԿՈՒՄ ԳՐԱՎ ԴՐՎԱԾ ԱՊՐԱՆՔԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՏԱԿ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՍՏԱՑԱԳԻՐԸ

(Պահպանման ընկալագիրը)

... թվի ... "ըն ...
... վերը կոչվում է գիտնական, ավելի բանկին
սույն ընկալագիրը առ այն, վրը ... ընդունել է բանկին իր պա-
տասխանատու պահպանման տակ ...

(նշել ապրանքը)

... համաձայն սույն ընկալագրին կցված ցա-
ցակի:

Հիշված ապրանքը, վրի գումարը ըստ պահանջին ինքնաբերական կազմում
և ունի ... գրավ է դրված բանկում, իբրև ապահովություն բանկին
ստացած ... փոխա ցվածքյան և գտնվում է

(նշել փոխառվածքյան տեսակը)

(պահեստի հասցեն, յեթե փոխառումն պահեստատեր չի հանդիսանում,
նշել պահեստատերի շահույթը և թե ինչ հիմունքներով և ոգովում
այդ պահեստից փոխառումն)

... պահեստում:

Փոխառումն պարտավորվում է:

1. Պահել գրավ դրված ապրանքն առանց վրենի վարձատրության և այդ
ապրանքի ընդլայնելն համապատասխան պայմաններում:

2. Այդ ապրանքը չհանձնել մի այլ ձեռնարկության ի պահ. ապրանքի
անհափնդելունը, թափառվել և ամեն տեսակի կարգադրությունները ամեն
մի ցնցված և պատրել միմիայն բանկին դրավոր թույլտվությամբ:

3. Ապրանքը պահել բանկի արժատրության ներքո և վերադարձնել
ապրանքը բանկին ըստ նրա առաջին պահանջի՝ ամբողջությամբ և լիովին հա-
մապատասխան վերոհիշյալ ցուցակի:

4. Բանկին հնարավորություն տալ ամեն մի ժամանակ և արագել ապ-
րանքի առկայությունը և հատկությունը, պահելու պայմաններն ու պահեստի
ժառանգները:

5. Յեթե ապրանքը լիովին կամ մասնակի չափով կորչի կամ փչանա,
ինչ պատճառներից ել դա առաջանա, ըստ բանկի պահանջի անմիջապես կամ
լրացնել ապրանքի պակասորդը, կամ փոխարինել փչացած ապրանքը՝ նույն
գույնի մի այլ ապրանքով և կամ թե մարել բանկին ունեցած իր պարտքը:
Ամեն մի ժամանակ բանկին իրավասու չի փոխելու ապրանքների պահ-
պանման յեղանակը, դնել իր փակադրությունը կամ իր պահակը փոխառուի պա-
հեստի վրա և կամ պահանջել, վր վարկառուն իր հաշվով փոխադրել ապրանքը
մի այլ պահեստ՝ բանկի ցուցմանը:

Հիշյալ ապրանքի ամբողջության և անձեռնմխելիության համար, ինչպես
և սույն ընկալագրից բխող պարտավորությունները հասարակու համար փո-
խառումն պատասխանատվություն է կրելու թե՛ անհատական և թե՛ քրեյա-
կան կարգով:

Ստորագրություններ

«Ազգային գրադարան»

NL0204266

ԳՐԱԸ 50 ԳՐԻ (2 1/4 Գ.)

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ О КРЕДИТНОЙ
РАБОТЕ ГОСБАНКА

Госиздат ССР Армении
Ереван — 1982

